

EVANGÉLIKUS Élet

**Élő kövek ünnepe
Budakeszin**

**Lelkészek
a fiatalok szolgálatra
indításáról**

**Galaták két tűz
között**

Az Úr folyamatos iránymutatásával

**Rózsai György az óraszíjkészítésről
és egyházmegyei felügyelői döntésekről**

FUSSUNK EGYÜTT ÖKUMENIKUS VÁLTÓBAN EGY JÓ CÉLÉRT!

2021. 10. 9-10.

A Budapest Sportiroda és az idén 30 éves Ökumenikus Segélyszervezet első alkalommal hirdeti meg az **Ökumenikus Váltót** a **SPAR Budapest Maraton Fesztiválon**.
Célunk, hogy a legkülönbözőbb vallási felekezetekhez kötődő futókat szólítsuk egy futóközösségbe egy közös célért, az **összefogás erejével**.

Távok: 4 x 2 km vagy
9 – 12,4 – 8,6 – 12,2 km

NEVEZZ, ÉS
FUSSUNK
EGYÜTT!

www.sparbudapestmaraton.hu/okumenikus-valtok

ÖRÖM, ÜNNEPEK

Újfént lelkézszenelésnek és lelkész-iktatásoknak örvendhetünk. Magazinunkban beszámolunk arról, hogy augusztus 28-án Óbudán Pápicsné Jakab Johanna Júliát indították szolgálatba. Darvas Anikó, Menyes Gyula és Pongrácz Máté lelkészeket pedig új szolgálati helyeiken iktatták be. Örömmel, hogy templomszenélésekért is hálát adhatunk. Fabiny Tamás elnök-püspök az *Égtájéoló* rovatban ír ez utóbbi eseményekről. Zárógondolatának egyik részlete így szól: Budakeszin és Vecsésen „Isten egy-egy létrát helyezett el, hogy összekösse az eget és a földet. Itt is, ott is felépült Isten háza, megnyílt a menny kapuja. Folytatódjék ezért mindkét helyen a gyülekezetépítés szívos munkája.”

„Az idő pótolhatatlan érték, és ami elveszett belőle, az nem hozható vissza. Minél több évet tudhatunk magunk mögött, annál inkább érezzük ennek a súlyát” – írja az idő múlásáról, beosztásáról elgondolkodásra késztető jegyzetében Stifner-Kóháti Dorottya. A publicisztikáját követő riportban bemutatjuk az ország egyetlen bőroraszíj-gyártó manufaktúráját, amely unikalitása mellett azért is érdekes számunkra, mert a dombóvári kisvállalkozást Rózsai György Tolna-Baranya megyei felügyelő vezeti.

A hivatásválasztás, az elköteleződés és az ezekben a helyzetekben Istentől való segítségkérés a témája Horváth-Hegyi Áron nyíregyházi lelkész személyes hangvételű írásának a *Küldetés* rovatban.

Az alkoholizmus problematikáját és a keresztény emberek felelősségének kérdését járja körül Kovács Barbara lelkész nő a *Kötőszó-szemlében* olvasható cikkében, amelynek kiindulópontját a moziban most látható, *Még egy kört mindenkinek* című dán film adja. Az írást és a különleges hangulatú skandináv filmet nemcsak a dogmafilmeik rajongóinak, de mindenkinek ajánljuk, aki szeret az emberi élet kérdéseivel húsba vágó őszinteséggel foglalkozni.

■ KÉZDI BEÁTA

Az Úr folyamatos iránymutatásával

Egy szép karóra nemcsak jó kiegészítője a megjelenésünknek, de komoly jelzést is ad rólunk. Riportunkban Magyarország egyetlen és egyben evangélikus kézben lévő bőroraszíj-gyártó manufaktúrájában jártunk, ahol gyülekezeti munkáról és életet irányító vezérelvekről is szó esett.

23. oldal

Akik folytatják

Milyen érzések töltik el, ha megtudja, hogy az egykori tanítvány vagy éppen saját gyermeke a hitoktatói vagy a lelkései szolgálatot választja? Összeállításunkban az ezekkel a kérdésekkel is kapcsolatos személyes történeteiket osztják meg lelkészek, akik fiatalokat irányítottak az egyházi pálya felé.

27. oldal

Galaták két tűz között

„A Galata-levél azért született, hogy szerzője világos teológiai érveléssel leszerelje a galáciai gyülekezeteket mételyező tévtanítókat” – írja Népszerű teológia rovatunk mostani cikkében Bácskai Károly, akinek témájához ihletül a Galaták és a Galata-levél címmel megtartott 32. nemzetközi biblikus konferencia szolgált.

30. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Steindl-Papp Judit	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Kendeh K. Péter	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Fabiny Tamás püspök írása	14
Az igehirdető műhelyében • A parkban Varga Diána	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Jegyzet • Őszi morzsák • Füller Tímea írása	18
Múltidéző • Eucharisztikus visszatekintő 1938-ra	19
Fókusz • Kiadónk „slágerkönyvei” és újdonságai a Szent István könyvhéten	20
Jegyzet • Idő, te legnagyobb titok • Stifner-Kóháti Dorottya írása	22
Riport • Rózsai György egyházmegyei felügyelónél jártunk	23
Küldetés • Váltás, mégis maradás • Horváth-Hegyi Áron írása	26
Fókusz • Lelkészek a fiatalok szolgálatra indításáról	27
Népszerű teológia • Galaták két tűz között	30
Kötőszó-szemle • Miért iszik az egész ország?	32
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Koch Szilvia	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Lajtos János	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Csorba Béla, a Sempelweis Egyetem Szolgáltatási Igazgatóságának osztályvezetője, gyülekezeti felügyelő – Vecsés. Tizenöt éve, amikor Vecsésre költöztünk, egyből az evangélikus templom tornyát kerestem, amit akkor még nem, de az imaházat megtaláltam. Szeretettel és befogadó légkörrel fogadta családukat a gyülekezet. A korábbi lelkész, Rezessy Miklós kért fel, hogy legyek a presbitérium tagja. Őt Heinemann Ildikó követte a lelkészi szolgálatban. Vele úgy kezdtük a közös szolgálatot, hogy végeztünk egy SWOT-analízist [egy cég, termék, ötlet vagy projekt életképességének vizsgálata – a szerk.]: felmértük a gyülekezet erősségeit, helyzetét, lehetőségeit. Majd munkacsoportot alkottunk, és feladatvállalókat nevezünk ki a gyülekezet megújítása érdekében. Közösségformáló célokat tűztünk ki magunk elé. A gyülekezet előtt álló feladatokat látva, hosszas mérlegelés után vállaltam el a felügyelői szolgálatot 2012-ben. A gyülekezetünk épülését jelzi, hogy a belső megerősödéssel túl Isten áldásával templomot építettünk, parókiát újítottunk fel. Hívogató közösség vagyunk, azaz városi szintű rendezvényeinkkel, a központi vecsési programokon való jelenléttel is próbáljuk a különböző érdeklődésű keresőket megszólítani. Igyekszünk láthatóan evangélikusok lenni. Bibliáolvasó, hálát adó, imádkozó ember vagyok. Számomra az úrvacsoravétel – ami nálunk minden vasárnapi istentisztelet része – különleges kötődést jelent Istenhez és a közösséghez.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Ha október, akkor reformációi programsorozat

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) idén is megszervezi az *Október a reformáció hónapja* programsorozatot. A nyitóünnepséget október 1-jén, pénteken 18 órakor tartják Budapesten a Deák téri evangélikus templomban. Igét hirdet Steinbach József református püspök, a MEÖT elnöke.

A hagyományos reformációi gálára 17-én, vasárnap 17 órakor kerül sor, ugyancsak a fővárosban, az Uránia Nemzeti Filmszínházban. Az ünnepi előadó Magyar Levente külügyminiszter-helyettes lesz. Jegyek már igényelhetők a MEÖT honlapján (Meot.hu). Ugyanitt a programsorozat további alkalmairól is lehet tájékozódni.

Forrás: MEÖT

ORATIO OECUMENICA

Teremtő mennyei Atyánk! Hálát adunk neked az élet csodájáért. Köszönjük a teremtett világ gazdagságát, amellyel gyönyörködtesz minket; a Földet, amelyet otthonunkul adtál; a gyümölcsstermő fákat, melyek táplálékot nyújtanak. Mindezek gondviselő jószágod és szereteted jelei. Köszönjük az emberi életet, amely teremtő hatalmad különös titkát rejti magában. A zsoltozással együtt kérdezhetjük: „...micsoda a halandó [...], hogy törődsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá?” Az élet titokzatossága megannyi kérdést vet fel bennünk. Kérünk, add, hogy amíg annak célját és értelmét kutatjuk, ne veszítsük el reménységünket, hanem benned bízva egyre közelebb kerülhessünk hozzád és embertársainkhoz. Óvd meg a világot mindattól, ami az életet pusztítja: betegségtől, természeti csapásoktól, önzéstől, hatalomvágytól és erőszaktól. Add, hogy amikor ezekkel szembesülünk mégis, ne legyen úrrá rajtunk a félelem és a kétség, hanem az ige köszikla alapján állva találjuk meg feladatainkat, küldetésünket a kísértésekkel küzdő világban.

Megváltó Jézusunk! Köszönjük, hogy közel jöttél az embervilághoz a történelemben, s ma is megtapasztalhatjuk jelenlétedet. Te ismered minden örömeinket és gondunkat, s minden elképzelésünket meghaladó szeretettel fordulsz felénk. Köszönjük, hogy erőt adsz a megfáradtnak, utat mutatsz a tevélyőnek, elveszed bűneink terhét, s ezzel a szeretet útján indítasz tovább bennünket. Add, hogy ne csupán a magunk javát és boldogulását keressük, hanem örömmel találjuk meg és vállaljuk tőled kapott küldetésünket.

Drága Szentlélek! Tölts el minket bölcsességgel, hogy jó döntéseket hozzunk, valódi értékeket szolgáljunk és hozzunk létre. Teremts közösséget egyházadban és mindenütt a világon. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 16. VASÁRNAP – MT 6,1-6

Látszat vagy valóság?

Álprofilok világában. A mögöttünk hagyott másfél esztendőben a szokásosnál több időt töltöttünk az online térben. A digitális oktatás, a sokak esetében otthonról végzett munka és a velünk nem egy háztartásban élő családtagjainkkal, barátainkkal való kapcsolattartás biztonságosságának szem előtt tartása is hozzájárult ehhez. Számomra, aki még nem a számítógép és a világháló által meghatározott mindennapokba születtem bele, ez a helyzet nem volt oly komfortos. Azonban a fiatalabb generációk élete már jelentős részben az online térben zajlik. Ott kezdődnek a ba-

”

A jelentősebb összeget felajánlókat pedig központi helyre, a rabbik mellé ültették. Lehetőleg úgy intézték, hogy a fohászok idején is az utcákon, tereken minél több ember tanúja legyen Isten előtt való leborulásuknak, ég felé kitért karjaiknak, egyszerűen vallásos buzgóságuknak. Képletesen szólva: a közösségi oldalukon világgá kürtölték, hogy istenfélő emberként micsoda teljesítményekre képesek ők. Megmutatták, hogy meg tudják tartani mindazt, amit Isten törvénye előír. Azaz eleget tudnak tenni a szegényekről való gondoskodás kötelességének és az adott napszakok idejére előírt imádság gyakorlatának. Valójában Isten akaratának igyekeztek megfelelni. Törekedtek arra, hogy elnyerjék a Mindenható tetszését, igaznak bizonyuljanak előtte. A nyilvánosság kontrollja, az emberek ámulata pedig abban erősítette meg őket, hogy látható módon rendben van a kapcsolatuk, rendezett az ügyük Istennel.

Az Atya a Fiúban gyönyörködik. Jézus a szemmel látható mögé néz, és valójában erre kéri tanítványait, erre hív személy szerint mindannyiunkat. Önmagunknak tegyük fel a kérdést, hogy vajon minek vagy kinek akarok megfelelni, amikor például vasárnap dobok a perselybe, vagy adományt utalok a gyülekezetem számlájára. Így szokták, így illik? Egy betanult kézmozdulat ez a tett? Várok-e érte bármit is Istentől vagy a közösségemtől? Amikor imádkozom, akár egymagamban, akár másokkal az istentisztelet idején, akkor csupán kifelé áradnak a szavaim, vagy a szívem mélyén bensőséges párbeszédben vagyok a Mindenhatóval? Mennyei Atyánk nem képmutató távkapcsolatra, hanem Krisztusban

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

elrejtett életre hív. Nem a mi tetteinkben és szavainkban gyönyörködik, hanem szeretett Fiában, akit odaadott értünk, és egyedül általa találtathatunk méltónak az örök életre. Az az Istennek tetsző, akaratának megfelelő, ha nem álprofilok, hanem Krisztus mögé rejtőzünk. Ebben a rejtettségben, a vele való szoros kapcsolatban, a nyomdokában járva és a tőle kért Szentlélek által teremthetjük meg azt a többletet, amely nem a maga hasznát és dicsőségét keresi, hanem Isten dicsőségére irányítja a tekinteteket.

Tetszik-e Istennek? A *Hegyi beszéd* élénk kerülő soraiban Jézus attól óvja a hallgatóságát, a tanítványait, hogy úgy cselekedjenek, mint ahogyan a kegyes zsidó hívők. Akik, amikor adományt adtak, vagy éppen imádkoztak, azt mások számára is jól látható módon tették. Az előkészített pénzt a jelenlétük előtt feltűnő módon átszámolták, mielőtt a perselybe dobták.

■ STEINDL-PAPP JUDIT

Imádkozzunk! *Urunk, Istenünk! Köszönjük azt, hogy minden rütségünk, képmutatásunk, ellened való lázadásunk ellenére Krisztusban megbékéltél velünk. Kérünk, naponta add Lelked erejét, hogy megtisztulhassunk, Krisztus arca láthatóvá váljon rajtunk, és az ítélet napján kegyelmed által méltónak találtassunk az örök életre! Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (szeptember 19.) *Tégy le a haragról, hagyd a heveskedést, ne légy indulatos, mert az csak rosszra visz!* Zsolt 37,8 (Jak 3,5b–6a; Jn 11,1[2]3.17–27[28–38a]38b–45; 2Tim 1,7–10; Zsolt 119,153–160) Érzéseinket nem tudjuk befolyásolni. Vannak születnek bennünk. Vannak helyzetek, amelyek indulatokat, haragot váltanak ki belőlünk. Nem önmagában a haragunkkal, az indulatainkkal, azok pusztá létével van baj. Az a kérdés, mit kezdünk velük. Haragunk, indulataink uralkodnak-e rajtunk, vagy képesek vagyunk-e felismerni, nevükön nevezni azokat, megérteni, miért születnek meg bennünk, és nem úgy cselekedni, szólni, ahogy a harag a saját törvényei szerint jártná velünk az utat. Az első rossz lépés előtt legyen terünk, időnk Isten előtt megállni imádságban!

Hétfő (szeptember 20.) *Többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem...* Gal 2,20a (Zsolt 118,17; Róm 6,18–23; Zsid 4,1–13) Amennyire megrázó, sőt katartikus ez a mondat, ugyanannyira félelmetes is. Ha csak a tegnapi napomat végignézem, abban minden mulasztásomat, bűnömet... Ugyan mi volt ezekben krisztusi? Honnan van Pálban ez a mélységes önbizalom, hogy le meri írni ezt a mondatot? És ahogy felteszem ezt a kérdést, már látom is: rosszul teszem fel. Pálnak nem önbizalma van, hanem Krisztus-bizalma. A benne élő Krisztus számára elsősorban Isten szemszögéből az ő – mármint Pál – szerethetőségének forrása. Rá nézve, úgy, hogy ő benne él, szerethető ő is végtelenül-örökké. Így vagyunk mi is szerethetők végtelenül-örökké.

Kedd (szeptember 21.) *Mindenkor örüljétek, szüntelenül imádkozzatok...* 1Thess 5,16–17 (Zsolt 44,9a; Lk 10,17–20; Zsid 4,14–5,10) Parancsra nem lehet örülni. Majdnem olyanok tűnik ez a felszólítás, mint amikor összeesve, kimerülve kapjuk a jó szándékú, máskor talán nagyon is ingerült mondatot: „Szedd már össze magad!” Amikor elfogynak a belső energiáink, akkor éppen erre vagyunk képtelenek. Így van ez az örömmel is. Ha elfogy belülről az öröm forrása, borongóssá, kilátástalanná, szomorúvá válik minden. Ezért fontos az imádság: a végső öröm forrását abban leljük meg, ahogy kapcsolódunk az élet, az öröm forrásához: az Élet Istenéhez – és ahogy ő kapcsolódik hozzánk: teljes szeretetével.

Szerda (szeptember 22.) *Vigasztaljátok, vigasztaljátok népeimet! – mondja Istenetek.* Ézs 40,1 (Lk 9,11b; ApCsel 9,36–42; Zsid 5,11–6,8) *Ézsaiás könyvében* hosszú-hosszú fejezetekben olvassuk az ítéletes próféciákat. Megvan az oka annak, hogy Isten a prófétán keresztül miért szólal meg ezzel az ítéletes hanggal. És amikor bekövetkezik a „szétesés”, amely az Isten-

től és az embertárstól eltávolodott élet miatt törvényszerűen bekövetkezik, Isten nem kárörvend, hogy „látjátok, megmondtam nektek”. Mert ő ilyen: amíg szaladunk a szakadék felé, addig figyelmeztet; amikor beleesünk, akkor velünk van a mélyben vigasztalásával, szeretetével.

Csütörtök (szeptember 23.) *A jó cselekvésében pedig ne fáradjunk el, mert a maga idejében aratunk majd, ha meg nem lankadunk.* Gal 6,9 (Mal 3,18; Fil 1,19–26; Zsid 6,9–20) Élnek közöttünk olyan emberek, akikből egyszerűen süt a jóság. Sokszor talán nem is vesszük őket egészen komolyan, mert valahogy úgy tanultunk élni ebben a világban, hogy a tiszta jóság nem elég a túléléshez. Kell a ravaszság, kellene a praktikák, tudnunk kell győzelmet aratni mások felett, még ha sokszor ezt nem is szeretjük annyira. Így, ezekkel együtt véljük a legrövidebb úton elérni céljainkat. Jót tenni fáradtságos. Csak úgy lehet járni ezt az utat, ha magához a Jósághoz a legerősebb belső szálak kötnek bennünket, és ebből a kötődésből születnek meg tetteink, szavaink. Így minden tettünk, szavunk lényegében az Istenhez kötődésünk megtartóerejéről kérdez.

Péntek (szeptember 24.) *Az igazak várározása örömmre fordul...* Péld 10,28 (Zsid 6,12; Jel 2,8–11; Zsid 7,1–10) Tanulgatjuk már a mesékből is: a jó elnyeri méltó jutalmát. És megtanultuk azt is, hogy ez bizony nem mindig igaz. E világi távlatainkban már sokszor bízni sem tudunk abban, hogy a meseszerű igazság tényleg igaz. Talán már várni sem tudjuk. Abban a feszültségben élünk, hogy egyszerre él bennünk a teljesség reményisége és a hiány reménytelensége. Isten a teljességében rejt el bennünket, hiányainkban pedig társunk-testvérünk lett. Igaznak lenni pedig a teljességben, Istenben elrejtettséget jelenti. Benne az öröm vár örökre.

Szombat (szeptember 25.) *Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban, nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből, hiszen ő ad mindenkinek életet, leheletet és mindent.* ApCsel 17,24–25 (Jer 25,6; Róm 4,18–25; Zsid 7,11–28) Szeretjük templomainkat. Többnyire őseink építették ma talán már elképzelhetetlen áldozatok árán. Megteremtették a közös ünnep terét nekünk is. A templomban semmivel sem vagyunk közelebb Istenhez, mint bármely más pontján ennek a világnak, mégis hitvallássá lehetnek a falak. Nem szükségesek, hanem ajándékok, ahol Isten szeretetét ünnepeljük.

■ KENDEH K. PÉTER

Isten házában mindenki otthonra lelhet

Pápicsné Jakab Johanna Júlia ordinációja

Lelkészszentelés helyszíne volt az óbudai evangélikus templom augusztus 28-án: Pápicsné Jakab Johanna Júliát indították szolgálatba. Az istentiszteleten Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke hirdetett ígét, a liturgiában az Evangélikus Hittudományi Egyetem részéről dr. Varga Gyöngyi egyetemi docens, valamint Jakab Béla, Johanna édesapja, az Óbudai Evangélikus Egyházközség lelkésze vett részt.

*„Boldogok, akik házában laknak, szüntelenül dicsérhetnek téged!”
(Zsolt 84,5)*

Igehirdetésének alapjául Fabiny Tamás a 84. zsoltár ötödik versét választotta. A templom Isten háza, de egyben a gyülekezet otthona is – emelte ki a püspök –, és fontos, hogy ott a lelkész is otthon érezze magát. Emellett szükség van hívekre is, akik közösségként be tudják fogadni Isten ígétét. A püspök megerősítette: bár az új lelkész a szomszédos egyházkerületben kezdi meg szolgálatát, az

FOTÓK: NAGY ADÁM

Északi Egyházkerületben is mindig visszavárják majd.

Az eskütétel után a jelen lévő huszonegy lelkész személyes áldással bocsátotta útjára szolgálatát. Pápicsné Jakab Johanna Júliát mind a maglódi, mind az óbudai gyülekezet tagjai bensőségesen búcsúztatták, a bakonyszentlászlói és a sikatori gyülekezet képviselői pedig arról biztosították, hogy nagy várakozással fogadják. Az istentisztelet záróimádságát már a frissen felszentelt lelkész mondta. Az ünnepi alkalom szeretetvendégséggel zárult.

■ LETENYEI LÁSZLÓ

Pápicsné Jakab Johanna Júlia 1996. augusztus 18-án született Nagyváradon. Gyulán nőtt fel. A gyulai, majd az óbudai evangélikus gyülekezet ifjúsági- és gyermekmunkájának aktív résztvevője és segítője volt. 2010-től a gyulai Karácsonyi János Katolikus Gimnázium diákja lett. Lelkész édesapjának, a lelkészgyermeki hitvallásának („otthonom a templom”), valamint a gyulai gyülekezetben megélt közösségnek, a gyermekek iránti elhivatottságának és szeretetének hatására választotta a teológiai pályát. Mindezek mellett a főtí evangélikus kántorképző júniusi tanfolyamának lelkülete, áldásos hatása is megerősítette választásában.

2014 szeptemberében kezdte meg tanulmányait az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) teológus-lelkész szakán. Egyetemi éve alatt hazai pályán, az Óbudai Evangélikus Egyházközség-

ben tevékenykedett hitoktatói, zenei és ifjúsági területeken. Az EHE hallgatói önkormányzatának tevékeny tagja volt, kezdetben segítőként, majd külügyi titkári és elnöki pozícióban. A 2016/2017-es tanévet Heidelbergben töltötte. Különösen meghatározó volt számára, hogy épp a reformáció ötszázadik évfordulójának évében tölthette el ösztöndíjas évét Né-

metországban. 2019-től az EHE hittanár-nevelőtanár szakán folytatta tanulmányait, ahol 2021-ben szerzett diplomát.

Egyetemi tanulmányainak idején az Evangélikus Teológusotthon áhítatain aktív kántori szolgálatot teljesített. Közreműködött egyházi rendezvényeken, többek között a Szélrózsa fesztiválon, a Föld sója közép-európai keresztény találkozókon és egyházmegyei ifjúsági alkalmakon. Hatodévet a Maglódi Evangélikus Egyházközségben töltötte Németh Mihály mentorlelkész mellett. Idén májusban házasságot kötött Pápics Patrikkal, akivel Zircen kezdik meg közös életüket. Férjének katonai szolgálatát követve a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben, a bakonyszentlászlói és a sikatori egyházközségben kezdi meg szolgálatát. Céljának érzi hirdetni gyülekezeteiben, hogy Isten házában mindenki otthonra lelhet.

Kettős ünnep Szombathelyen

Az evangélikus templom szentelésének százhuszonötödik évfordulóján – augusztus 28-án, szombaton – Rostáné Piri Magda esperes hálaadó istentisztelet keretében iktatta be az egyházközség parókus lelkészi hivatalába a gyülekezet lelkészét, Menyes Gyulát Szombathelyen.

„Épületekben már erősek vagyunk itt, Szombathelyen, céloom az, hogy az előtünk lévő időkben lelkiekben is erősek legyünk” – fogalmazott Menyes Gyula, a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség beiktatott parókus lelkésze. Már az elmúlt évben megkezdte szolgálatát a gyülekezetben, de a vírushelyzet miatt el kellett halasztani az ünnepélyes beiktatást.

Tavaly augusztus 31-ével, huszonnégy év szolgálat után mondott le szombathelyi lelkészi állásáról Gregersen-Labossa György, őt váltotta Menyes Gyula, akit most Rostáné Piri Magda, a Vasi Evangélikus Egyházkerület esperese ünnepélyesen kért a szolgálatra. Az esperes Jn 13,12–20 alapján hirdette Isten igéjét, amelyben e szavakkal bocsátotta szolgálatába az új parókus: „Itt, Szombathelyen most a láng ébren tartása a feladatod. Számatalan munkatárs vesz körül, akik égnék a tettvágytól, és arra várnak, hogy vezesd őket úgy, ahogy az igében hallottuk; minden esetben a szolgáló – küldött. Ahogy Jézus mondja: ha befogadják azt, akit én elküldök, engem fogadnak be, s azt, akit engem elküldött.”

Menyes Gyula 2Kor 4,5 alapján hirdette az evangéliumot. Emlékeztetett: tulajdonképpen hazatértek Vas megyébe, hiszen

Uraiújfaluban kezdte szolgálatát huszonkilenc évvel ezelőtt feleségével, Menyesné Uram Zsuzsannával, hat éven át Ostffyasszonyfa és Csönge is hozzájuk tartozott. Kezdő riporter emlékeit is felidézte a lelkész az ígéhirdetésben, s egy ezzel kapcsolatos álmát is megosztotta a gyülekezettel: „Egyszer, ha a Credo Rádió riportere megkérdezi nyugdíjba vonulásom alkalmából, hogy lelkész úr, mit hirdetett ön az elmúlt tíz évben a szombathelyi gyülekezetben, a válaszom csak ennyi lesz: a Krisztust.”

A lelkészbeiktatás és a templomépítés százhuszonöt éves évfordulója alkalmából Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház felügyelője méltatta az evangélikus gyülekezet és a városvezetés

munkáját is. Egy Luther Mártonról készült festményre emlékezett az új parókus szava alapján, melyen Luther nem tesz mást a gyülekezet színe előtt, csak az élő Krisztusra mutat. „Ha ez a lelkeség hatja át egy gyülekezet munkáját, akkor nincs miért aggodnunk” – nyugtázta a felügyelő.

„Óriási öröm, hogy hosszú idő óta testvéri, őszinte, egymást segítő kapcsolat van a katolikus egyház és az evangélikusok, de a többi testvéregyház között is” – ezekkel a szavakkal is köszöntötte Menyes Gyulát dr. Székely János, a szombathelyi katolikus egyházkerület püspöke. Az együttműködés példájaként a közös kórust és a szombathelyi lelkészek rendszeres találkozáját említette.

Az evangélikus közösség munkája nélkül nem lenne ugyanaz Szombathely – zárta a köszöntések sorát dr. Nemény András, a város polgármestere.

■ BAKOS ÁGNES – ÁDÁM ESZTER

FOTO: ÁDÁM ESZTER

Jézus legyen a szívünk közepén

Lelkésziiktatás a győr-ménfőcsanakai gyülekezetben

Hosszú vándorút után hazatért szűkebb pátriájába a Győrságról származó Pongrácz Máté lelkész, akit szeptember 5-én iktatott be a győr-ménfőcsanakai egyházközség parókus hivatalába Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházkerület esperese.

Az ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A püspök a Jákób álma (1Móz 28,10–22) alapján tartott prédikációjában arra bátorította egykori hatodévesét, hogy az Istennel való kapcsolat örömeiben jár-

jon továbbra is. Majd hozzátette: „Isten üzenete így szól ma lelkésznek és gyülekezetnek: veletek leszek, megáldalak, és megáldom rajtatok keresztül a körülöttetek élőket.”

A beiktatás és a megerősítő áldás pillanatait követően Pongrácz Máté lépett

a szószékre. Választott igéje, Józ 24,15b kapcsán arról beszélt, hogy számára a Jézusról szóló örömhír személyes életformáló erőt jelent. „A legfontosabb kérdés mindannyiunknak az: ki van a szíved közepén? Ha nem Jézus, akkor nincs, aki emeljen téged, és te sem tudsz emelni másokat” – hangsúlyozta beköszöntő ígéhirdetésében.

A záró oltári szolgálatban az újonnan beiktatott lelkész feleségével, Pongráczné Győri Boglárkával együtt imádkozott

Reménység és új kezdet

Dr. Darvas Anikó iktatása Sárszentlőrincen

Az idei év a folyamatosságnak és a hit továbbadásának a kérdéseit jelentette a sárszentlőrinci evangélikus gyülekezet számára szeptember 4-ig. Ezen a napon iktatta be lelkészi hivatalába Aradi András, a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperese dr. Darvas Anikó lelkészt, aki örömmel fogadta el a meghívást a Tolna megyei település és a hozzá tartozó falvak lelképásztori szolgálatára.

FOTÓ: PÁNGYÁNSZKY ÁGNES

Az ünnepi lelkésziktatási istentiszteleten Aradi András esperes a *Zsidókhöz írt levél* 10. fejezetének 23–24. versei alapján hirdette Isten ígését a szép számmal összegyűlt híveknek. Örömmel szolt arról, hogy a gyülekezetnek nem kell már aggodnia, ki veszi át a lelkészi szolgálatot az augusztus közepén nyugdíjba vonult Karl Jánosné Csepregi Erzsébet után. Darvas Anikó személyében olyan lelkész érkezett a gyülekezetbe, akinek számára nem ismeretlen ez a közösség, és aki tovább szeretné vinni azt a lelki és szellemi hagyományt, amely a sárszentlőrinci gyüle-

kezet évszázados történetének hitvalló evangélikus, valamint a finn evangélikus lelkiség iránt elkötelezett öröksége. Aradi András hangsúlyozta, milyen fontos a lelkész számára is, hogy rábízsa magát Istenre, és soha ne feledje el, hogy ő is része és tagja a gyülekezeti közösségnek. Az új kezdetben is kiemelten fontos, hogy gyülekezet és lelkész egymást hordozzák az Isten ígétére és az egymásra való odafigyelésben.

Az iktatás során az egyházmegyei és a vendég lelkészek áldással köszöntötték az újonnan beiktatott lelkészt. A felemelő

liturgikus pillanatok után Darvas Anikó prédikációja *Jeremiás próféta könyve* 29. fejezetének 11. versére fókuszált. Az igehirdetés meghatározó kezdete volt, ahogyan az utód úgy vallott az ünnepi istentiszteleten jelen lévő és a liturgiában is részt vevő előd szolgálatáról, hogy ott szeretné a szolgálatot folytatni, ahol elődje abbahagyta. Jeremiás próféciája nyomán a reménységbe kapaszkodik, abba a nyitottságba, amely Isten felé és a gyülekezet felé is megtartóerő tud lenni akkor is, ha látjuk és tapasztaljuk, hogy gondok vannak a magyar vidéken, és ez az evangélikus gyülekezet életére is erőteljesen kihat. Ebben a helyzetben is a reménység az a kapaszkodó, amely erőt ad, és segít abban, hogy együtt törekedjünk evangélikus keresztény hitbéli és kulturális örökségünk áthagyományozására az utánunk jövő generációkra is.

Az ünnepi istentiszteletet követő közgyűlésen Aradi András esperes, Koskai Erzsébet egyházaskozári lelkész, Karl Jánosné Csepregi Erzsébet nyugalmazott lelkész és Cseh Sándor cigánymisszió-felelős köszöntötte Darvas Anikót. A beszédek sorát Nagy Zoltán felügyelő zárta, aki hálisan köszönte meg, hogy szeretett lelkészüket nyugdíjba vonulása után nem kell aggodniuk az utánpótlás kérdése miatt, és örömmel üdvözölte a gyülekezeti lelkészi pozíciót mostantól már hivatalosan is betöltő Darvas Anikót.

Az istentiszteletet a gyülekezeti hívek által szervezett szép szeretetvendégség zárta az őszi napsütésben a sárszentlőrinci parókia udvarán.

■ DR. PÁNGYÁNSZKY ÁGNES

a gyülekezetért, és kérte Isten áldását az egybegyűltekre.

Az alkalomhoz kapcsolódó közgyűlésen szeretettel üdvözölte utódját a ménfőcsanakai evangélikusok előző lelkésze, Percze Sándor, aki 2021 szeptemberétől az Evangélikus Hittudományi Egyetem teljes állású oktatója lett. Az új lelkésznek jókívánságait fejezte ki továbbá Rátz András egyházmegyei felügyelő, Széles Sándor Győr-Moson-Sopron megyei kormány megbízott, Szabó Jenő helyi önkormányzati képviselő és Szemerei János püspök is. A gyülekezet nevében Hujber Istvánné felügyelő köszöntötte a lelkészcsaládot.

Az ünnepség a parókia udvarán tartott szeretetvendégséggel zárult.

■ AM

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Új erőre kapott hitélet

Templomszentelés Bócsán

Mostantól 2021. augusztus 29. jeles dátum a bócsai evangélikusok életében. A pünkösdre tervezett, de a járványhelyzet miatt elhalasztott átadás helyett ugyanis ekkor szentelték fel az új, elképzeltetlenül alacsony költségvetésből megépített templomot.

Az alkalom egyházközségen túlmutató jelentőségét szimbolizálta, hogy az ünnepi istentiszteleten részt vettek mind a Déli Egyházkerület jelenlegi vezetői, Kondor Péter püspök, Font Sándor felügyelő és Homoki Pál esperes, mind pedig a korábbi szolgálattevők, Gáncs Péter, Radosné Lengyel Anna, valamint Lupták György.

Kondor Péter – akinek igehirdetésében markánsan rajzolódik ki az egyes

ember megtérését munkáló határozott elhívás – a prédikációjában így fogalmazott: megnyugtathatjuk magunkat, hogy „mi vagyunk a keskeny út vándorai; mintha nem is figyelmeztetés, hanem dicséret lenne Jézus szava”. Hiszen az evangélium – hordozza bár az örömhír üzenetét – igenis kemény dolog. Mert mindenféle keresztyén erkölcs, alapelv és keresztyén eszme

hangoztatása üres beszéd Jézus nélkül. Nem a keresztyénségre van tehát szükség – mint valami eszmeáramlatra –, hanem magára Jézusra. A vele való találkozás azonban csak abban a szoros kapuban képzelhető el, ahol csak ő és én vagyunk jelen, amikor – még a teli templomot is elfelejtve – azt mondjuk, „bocsásd meg a mi vétkeinket”, csak saját, személyes bűneinkre gondolunk, és biztosak lehetünk abban, hogy Jézus csak és kizárólag személy szerint értünk van ott, és mondja: „Megbocsáttattak a te bűneid!”

Az ünnepségen köszöntőt mondott Font Sándor. A felügyelő a beszédében kiemelte, hogy az országot ezer éven át, megannyi katalizma során a keresztyén-ség erősítette lelki értelemben.

Gáncs Péter nyugalmazott püspök a köszöntőjében elmondta, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a „bócsai történet” már a tananyag része mint a gyülekezetszervezés kiváló példája. A korábban csak pislákoló hitélet László Lajos Gergely lelkész faluba költözésével és szolgálatával új erőre kapott. Ennek a folyamatnak egyenes folytatása az új, közel száz főt befogadni képes bócsai templom megépítése, amelynek negyvenmillió forintos beruházásához a szükséges forrásokat a helyi közösség, a településvezetés, a Déli Egyházkerület, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház biztosította, Magyarország kormányának támogatásával.

■ HAJDÚ TIBOR

FOTÓK: BARTA ZSOLT

A templom is létra

Egy álmom valósult meg Vecsésen

Templomszentelésre gyűltek össze szeptember 5-én, vasárnap a vecsési evangélikusok. Tizenegy évvel az első tervek után és öt évvel az alapkövetelt követően a gyülekezet egy nagy álmog valósulásáért adhatott hálát.

Templomtér, iroda, gyülekezeti terem, mosdók és konyha is helyet kapott az új gyülekezeti komplexumban. A vecsési evangélikusok álma emberi adakozás (11,3 millió forintot a gyülekezeti tagok adtak és gyűjtöttek össze), áldozatos emberi munka (tizennégy állami és egyházi pályázat megírása és elszámolása, szerzeteljes tervezés, pénzt nem számoló kivitelezés), valamint önkormányzati segítség (járda és parkoló megépítése) révén valósult meg 88,8 millió forintból.

A gyülekezet – ahogyan azt prédikációjában dr. Fabiny Tamás elnök-püspök is kiemelte – méltán lehet büszke nemcsak a végső formát nyert épületre, hanem annak a küzdelemnek a megvívására is, amelynek eredményeképpen elérkezhetett a szentelés ideje. Az Északi Egyházkerület vezetője Jákób álma (1Móz 28,10–17) kapcsán úgy fogalmazott, hogy a templom is egyfajta létra, hiszen a mennyei Isten és a földi ember közötti kapcsolat megteremtését teszi lehetővé. „Azért jövünk ide, hogy bűneinket letegyük, Isten közelében megszentelődjünk, és átéljük, amit Jákób is átélhetett: Isten háza és a menny kapuja ez a hely.”

Fontos, hogy jól érezzük magunkat a templomban, hogy közösségek kovácso-
lódjanak benne össze, de az első számú

feladata természetesen Isten ígéjének megszólaltatása – emlékeztetett Fabiny Tamás, majd arra bátorította a jelenlévőket, szeressék ezt a helyet; ahogyan eddig, úgy a jövőben is tegyenek érte sokat, és hívogassanak ide másokat is,

mert akkor a legszebb a templom, amikor tele van.

„Biztos vagyok benne, hogy Istennek tetsző dolgot cselekedtünk, amikor neki akartunk házat építeni; amikor olyan épületért dolgoztunk együtt, amelyikben a gyülekezet tagjai, kicsik és nagyok, idősök és fiatalok lelki otthonra találhatnak” – fogalmazott Heinemann Ildikó, aki az ünnepi közgyűlésen különösen is három embernek mondott köszönetet: Schliszka Csaba építész mérnök, Halgas Csaba kivitelező és Halgasné Takács Mónika

felügyelőhelyettes rengeteget tettek az álmog valósulásáért; bennük Isten elkötelezett és hűséges munkatársakkal ajándékozta meg a lelkésznt.

A gyülekezet lelkipásztorja a beszédben arról szólt, hogy amikor Jézus megtisztítja a templomot (Jn 2,13–21), akkor a tanítványoknak a 69. zsoltárban megírtak jutottak az eszükbe: „A te háza iránti féltő szeretet emészt engem.” (Jn 2,17) Az „emészt engem” azt jelenti, hogy a templom iránt olyan szeretet, olyan féltés, olyan aggodás éled a szívünkben, amely nem hagy nyugodni minket. „Tudom, hogy a munkatársaimnak, a közösségünk néhány tagjának és nekem is olyan ügyem a templom, az evangélium hirdetése akár szavakkal, akár énekkel, akár tettekkel, ami minket éltet, lelkesít, örömmel és olykor még aggodalommal is eltölt – vallott érzéseiről Heinemann Ildikó. – Olyan jó lenne, ha át tudnánk adni, ha más is megérezné, hogy jó itt lennünk, hogy az istentisztelet feltöltő erő, hogy a közösség ereje, az imádság gyógyít és megtart.”

■ H. I. – V. J.

FOTÓK: SOMOGYI ANDRÁS

Az ég kapuja, jeladás a szentről

Új evangélikus templom Budakeszin

Ünnepi istentisztelet keretében a 20–21. században mártírhalált halt keresztényeknek dedikált templomot szentelt fel Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke szeptember 4-én, szombaton Budakeszin. A több száz ember részvételével lezajlott alkalmon egyházi és állami vezetők is köszöntőt mondtak.

Miután Lacknerné Puskás Sára, a gyülekezet lelkésze átvette a templom kulcsát Fabiny Tamástól, és kinyitotta az új épületet, ünnepi istentisztelet kezdődött. Az elnök-püspök az igehirdetésében elmondta: a templomot a 20–21. században mártírhalált halt keresztényeknek dedikálták. Ezért az épület tetejét tartó hat, a Kárpát-medencét és az öt kontinenst jelképező oszlopon tizenkét-tizenkét, különböző felekezetekhez tartozó vértanú neve szerepel. „A mártírium ugyanis nem ismer sem földrajzi, sem felekezeti határokat” – fogalmazott az evangélikus püspök.

Ezeknek a mártíroknak a sorsában igazzá vált Jézus mondása: „...elküldelek titeket, mint juhokat a farkasok közé...” – idézte, hozzátéve: bármikor eljöhét az idő, amikor Jézus mellett hitet tenni egyenlő lehet a biztos halállal.

Fabiny Tamás kitért arra is: az új templom Budakeszin az „ég kapuja, jeladás a szentről egy Istentől távolodó, gyakran istentelen világban”. Az elnök-püspök reményét fejezte ki, hogy a templom és még inkább az „élő kövek”, a gyülekezet, valamint az egész evangélikus egyház arról lesz felismerhető, hogy mindenki számára nyitott, befogadó közösség.

Az istentisztelet után ünnepi közgyűlés vette kezdetét, amelyen az épület tervezője, Benczúr László röviden beszámolt a templomépítés történetéről és az építészeti szándékról. Ezt követően egyházi és állami vezetők mondtak köszöntőt.

Keczkó Pál budai esperes a beszédében párhuzamot vont a budahegyvidéki és a budakeszi templom elkészülése között: mindkét alkalommal az Úristen segítségével, az új templom csodájáért mondott hálát. Őt követte Fábri György, az Északi Egyházkerület felügyelője, aki kiemelte, hogy elsőként a budakesziek örömeiben szeretnének osztozni ezen az ünnepen. A budakeszi gyülekezet mindannyiunknak azt is „üzeni” a nem túl biztató demográfiai

adatok mellett, hogy „nem vagyunk a meghátrálás népe”, és ezért csak köszönetet lehet nekik mondani. A felügyelő emlékeztetett, hogy a templom oszlopain megjelenő mártírok sorsa mindnyájunk számára megrendítő példa lehet: „A kereszténység egységének és emberi mivoltunk egyetemességének megélésére hívják fel a figyelmet.” Az oszlopokon olvasható hetvenkét egészen különböző hátterű – akár a Boko Haram terrorszervezet áldozataira vagy a kommunista Kínai Népköztársaság százmillió üldözött keresztényére gondolva –, más-más kontinensről származó mártírról szóló mementó azt jelenti, hogy „egyek vagyunk a kereszténységben”. Zárszóként így fogalmazott: „Ennek a templomnak a lét-

rejőtte arra is felhívja a figyelmünket, hogy a budakeszi gyülekezetnek volt bátorsága, kedve és kitartása ehhez a munkához.”

Azbej Tristan, a Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért és a *Hungary Helps* program megvalósításáért felelős államtitkára tolmácsolta Orbán Viktor miniszterelnök jókívánságait. Az államtitkár kiemelte: látszólag ugyan sok mindenben erősebbek vagyunk az üldözött keresztény közösségeknél, valójában azonban „mi tudunk tőlük tanulni, mi tudunk az ő hitükből erőt meríteni”. Azbej Tristan megköszönte a Magyarországi Evangélikus Egyháznak és az evangélikus híveknek, hogy részt vesznek ebben a misszióban.

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára a köszöntőjében kiemelte: az elmúlt időben Kárpát-medence-szerte közel százötven új templom épült a kormány és a keresztény egyházak összefogásával. Ezek a templomok azonban csak akkor lesznek tele hívekkel, fiatalokkal, „ha felvállaljuk a hitünket”.

A vértanúk áldozatának és az új templomoknak is akkor lesz értelmük, ha „mi, keresztények vállaljuk legalább a fehér vértanúságot”, azt, hogy „folyamatosan támadják, gyalázzák a keresztényeket” – tette hozzá Soltész Miklós.

Az ünnepi alkalom a *Himnusz* eléneklése után szeretetvendégséggel zárult.

Evangelikus.hu

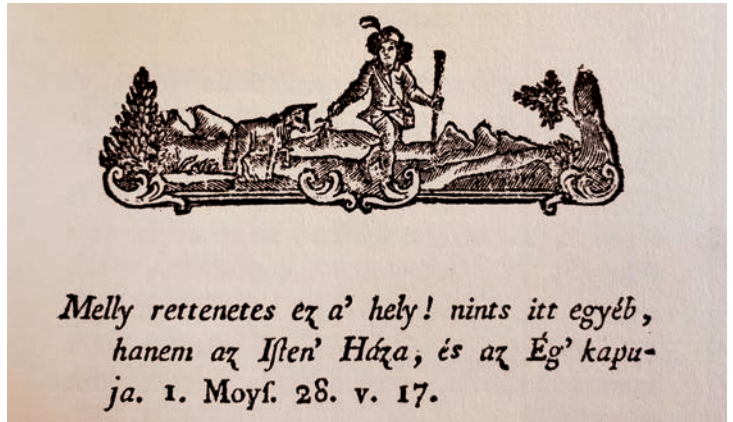
FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

MI VÉGRE VALÓK
A'
TEMPLOMOK?

FOTÓ: SOMOGYI ANDRÁS

FOTÓ: HEINEMANN ILDIKÓ

Fabiny Tamás püspök
Északi Evangélikus Egyházkerület

Budakeszi és vecsési Jákóbok álma

Szeptember első hétfőjén két templomot is felszenteltem. Szombaton délután Budakeszin, másnap délben Vecsésen mondhattam nem kevés megrendültséggel ezeket a mondatokat: „Az Úrnak szentelt legyen ez a templom, az Atya, Fiú, Szentlélek nevében! Áldott legyen mindenki, aki átlépi küszöbét, hogy az örök és irgalmas Isten imádja lélekben és igazságban! Lakozzék e szent helyen Isten dicsősége! Épüljön benne szeretetben a Krisztus gyülekezete Isten templomává, a Lélek egységében, nemzedékről nemzedékre!”

Nincsenek véletlenek. Néhány nappal e kettős ünnep előtt a telki plébánostól, Gábor atyától kaptam egy szép kiállítású könyvecskét, *Mi végre valók a templomok?* címmel. Egyházközsége reprint kiadásban adta ki azt a prédikációt, amelyet az 1802-es telki templomszentelésen mondott bizonyos Fejér György plébános. A több mint kétszáz évvel ezelőtti ígéretek textusa 1Móz 28,17 volt. Az akkori fordítás így szól: „*Mely rettenetes ez a hely! Nincs itt egyéb, hanem az Isten Háza és az Ég Kapuja.*” Mit ad Isten, ennek a Szentháromság ünnepe utáni 14. vasárnapnak evangélikus egyházunk rendjében éppen ez az ószövetségi ígéje. A jákóbi elbeszélés végén, ahol az ósatya az eget és a földet összekötő létráról álmodik, szerepel ez a mondat, a mi fordításunkban ebben a formában: „*Milyen félelmes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja.*”

Ezen a hétfőjén kétszer is a menny kapujában állhattam. Mindkét gyülekezet nagyon sokat tett azért, hogy temploma legyen. Budakeszin Lacknerné Puskás Sára folyamatosan nagy hűséggel gyűjti össze a környék evangélikusait, akik Jákóbként templomról álmodtak. Benczúr László Ybl-díjas építész – aki egyébként a gyülekezet felügyelője is – számos gyönyörű templom és középület után ezúttal saját közösségének tervezhetett méltó hajlékot. A reformáció emlékévében tettük le az alapkövet. Bő egy évvel később, amikor már javában folyt az építkezés, egy svédországi szolgálatom során kaptam azt a látást, hogy e templomot a 20. és a 21. századi vértanúknak kellene szentelni. Most a templom pillérein hetvenkét vértanú neve utal Jézus szavára: „...ne annak örüljétek, hogy a lelkek engedelmeskednek nektek, inkább annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.” (Lk 10,20) A szentelésen erről az ígéről prédikáltam. Így is megvalósult a jákóbi álom Isten házáról és a menny kapujáról.

Vasárnap aztán a vecsési gyülekezettel álmodtuk tovább Jákób álmát. Ez a közösség is az agglomerációban él. Ők száz

év alatt immár a negyedik hajlékukat vették birtokba. Az 1932-ben felszentelt templomot a második világháború végén harci cselekmények közepette robbantották fel. Az Egyházak Világtanácsa sietett a gyülekezet segítségére, és 1946-ban Svájcból teljes felszereléssel egy fatemplomot juttattak ide. Ez negyedszázadon keresztül volt a gyülekezet hajléka, míg aztán 1971-ben ismét kőtemplomot építettek. Itt is lelkesző, Heinemann Ildikó szolgál, akinek vezetésével öröndetesen gyarapodott a gyülekezet létszáma. Kinőtték a templomot, és ők is Jákób álmát álmodták tovább. Schliszka Csaba építésmérnök, valamint Halgas Csaba és Halgasné Takács Mónika kivitelezők mindent megtettek annak érdekében, hogy a szűkös anyagiak ellenére felépüljön a templom.

Mi végre valók a templomok? – kérdezte annak idején a telki plébános. Jákób álma nyomán – archaikus nyelven – ezt a választ adta: „A templomokban az isteni tisztelet alkalmazásával egymáshoz közelítenek, egymáshoz szelédülnek, egymáshoz törődnek a társaságra termett [ma úgy mondanánk: közösségre vágyó] emberek. A polgári rendek és sorsok itt egyesülnek, itt fognak kezét egymással. Midőn a nagyok és kicsinyek, a gazdagok és szegények, urak és szolgák, mint megannyi testvérek összeegyednek. A különböző jegyek, melyek ott kinn oly irigykedést szereznek, itt elvesztik tündöklő fényüket. [...] A közös imádság eszékbe juttatja közös erőtlenségöket, hogy egymáson szánakodjanak, az együtt való ének-zengés lángoló buzgósággal eltölti lelköket, a köz-boldogság előmozdítására.”

Azért imádkozom, hogy ez megvalósuljon mind Budakeszin, mind Vecsésen. E városokban Isten egy-egy létrát helyezett el, hogy összekösse az eget és a földet. Itt is, ott is felépült Isten háza, megnyílt a menny kapuja. Folytatódjék ezért mindkét helyen a gyülekezetépítés szívós munkája. Országunkban szelídüljenek egymáshoz a szembenállásra és acsarkodásra sajnos hajlamos emberek, fogjanak kezét különböző társadalmi csoportok, kegyességet vagy éppen politikai preferenciát képviselő emberek. Nagyok és kicsik, gazdagok és szegények találjanak egymásra. Énekeljenek szívvel, szájjal, lélekkel. A közös imádság során jussanak el arra a felismerésre, hogy a gyakran farkastörvényeket mutató világban az irgalmat kell képviselniük.

Ezért köti össze a létra az eget és a földet. ■

Akinek mindennap vasárnap van

A parkban: Varga Diána

Sorozatunkban lelkészekkel találkozhatnak olvasóink „háttér munka” közben: elsősorban arról kérdezzük őket, miként készülnek a prédikációra, s eközben milyen tárgyak veszik körül őket. Varga Diánát, a gyöngyi Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat lelkészét a szeretetszolgálat árnyas parkjában kérdeztük istentiszteletre készülésének műhelytitkairól.

Természet. „A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetébe a mentálhigiénés szakirányú képzésre járva ismerkedtem meg a szemlélődő imaformával. Mindig is közel állt hozzám, hogy elgondolkodjak, szemlélődjek, de akkor jöttem rá, hogy a biztonságos helyemet, ahova elvonulhatok – még ha sokszor csak képzeletben is –, valójában az erdőben vagy egy patak partján találom meg” – árulja el Varga Diána. Az evangélikus lelkészről arról is szól, hogy az igehirdetésre készülve, sétáit megelőzően még otthonában elolvassa az igehelyeket, kommentárokat, így a természetben már csak az imádkozásra és a gondolkodásra, a természetközeli szemlélődésre fordítja az időt.

Íróasztal. „Vasárnap csak gyülekezeti helyettesítés esetén szoktam prédikálni, a hét többi napján azonban mindennap tartok istentiszteletet. Így tekintve számomra mindennap vasárnap van” – mondja mosolyogva Varga Diána. A lelkésznek az időségek otthonában speciális a helyzete, ugyanis bár a vasárnapi textusról beszél az istentiszteleteken, de mindezt a hét többi napján teszi. „A szeretetháznak hét különálló épülete van, mindennap másik épület lakóinak tartok istentiszteletet. Már egy héttel korábban elkezdek a következő heti istentiszteletekre hangolódni. Ez azért nem egyszerű, mert közben az adott hét ígéről beszélek nap mint nap. A készülést nagyon fontosnak tartom, hiszen azáltal, hogy időt fordítok erre, hagyom, hogy az ige üzenete átjárja a lelkemet, és hogy benyomások érjenek” – magyarázza a lelkész, és hozzáteszi: nem írja le teljesen az igehirdetéseit, hanem vázlatokat készít,

gondolati csomópontokra építi fel beszédét. „Kommentárokból, a *Lelkipásztor* szakfolyóiratból – nagy öröm, hogy van már elektronikus változata is – és inter-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

neten elérhető teológiai írásokból készülök a prédikációkra. Ez adja az alapot. Ezt követően a mindennapi életből gyűjtöm a benyomásokat.”

Mozgás. „Nagyon szeretek mozgásban lenni – folytatja Varga Diána. – Gyökössy Endre református lelkipásztor, pasztorálpszichológus a lelkigondozói kihívások számbavételekor megállapította, hogy a lelkigondozás értékőrző és értékorientált szemléletű. Ehhez az állandót szem előtt tartva kell vállalni a

változást is. Ez lélekbeleni mozgást is jelent. A lelkigondozó nemcsak a korrallal halad előre, hanem azzal is, hogy figyel maga körül, és mindent körbejár. Valaki azt mondta, hogy ha a problémájában egy másik ember mellett akarunk lenni, vagy csak kísérni szeretnénk őt, akkor körbe kell járnunk az ő szigetét. Lelkészi, lelkigondozói attitűdöm része arra törekedni, hogy magam is körbejárjam a másik

szigetét. Kislány korom óta nagyon szeretek sétálni. Itt is, amikor sétálok, akkor egyben ezt a »körbejárást« is megélem. Azaz nemcsak szemlélődöm, és patak híján hallgatom az itteni szökőkutat, hanem aktívan figyelek az itt lakókra. Így megvan az ideje a szemlélődésnek is, és az aktív másokra figyelésnek is. Ha a lakók és a kollégák szeretnék, akkor séta közben lehetőségük nyílik a velem való beszélgetésre. Akár sétálás közben, de akkor is, amikor az adott épületben vagyok.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

Egy történet – Vele

Kol 2,12–15

Egy történet. Ez a címe annak a remekműnek, amelyet a két írószeni, Esterházy Péter és Kertész Imre jegyez. Egy könyv. Két szerző. Két novella. De valahogy mégis egy történet, amelyek egymásra mutatnak, sőt bizonyos pontokon egymást értelmezik. Szinte elkezd élni az egyik a másikban, hat rá, provokálja őt. Sokat segíthet nekünk ez a módszertani, szerkezeti paradigma, hogy megértsük, mit is akar üzeni a *Kolossé-levél* szerzője. A szentíró arra a Krisztusra mutat, akit a levélben említett tévtanítók nem fogadnak el az egész kozmosz, az egész világ urának, és ezzel bomlasztják, félrevezetik, megosztják az alakulófélben lévő, identitását kereső keresztény gyülekezetet. A szövegben egy egyedülálló, de minden tekintetben biztos alapokon álló solus Christus-kép bontakozik ki. Egyedül Krisztus. Egyedül a krisztusi életszemlélet és etika felvállalása, egyedül az új életbe vetett hit mint fundamentum. És hogy honnan ered ez az új élet? Elég egyértelmű az üzenet: az új élet Krisztus közelségéből ered, az ő halálából-feltámadásából, amely benne van a keresztség szentségében is, minden egyes keresztlő tartalmi közepében. „A keresztségben vele együtt voltatok eltemetve, és vele együtt fel is támadtatok az Isten erejébe vetett hit által, aki feltámasztotta őt a halottak közül.”

A levél szerzője rámutat a csodára, titokra, misztériumra, hogy a keresztségben ott a víz, ott az ige, és ott van Isten ígérete az üdvösségről, de benne ott van Jézus halála és feltámadása is. Csakúgy, mint másik szentségünkben, az úrvacsorában, ahol az ige, az ostya és a bor mellett jelenik meg ez a szent tartalom. És az örök élet reménysége. Micsoda ajándék ez! Micsoda lehetőség ez mindannyiunknak, hogy végiggondoljuk saját keresztségünk jelentőségét, örök érvényességét és áldásait. Ézsaiás próféciájában olvashatjuk: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1) Ez azt is jelenti, hogy az Örökkévaló azt üzeni: az ő története és a mi történetünk közös. Egy történet. Az Istené és az emberé, mely az istenemberben, az emberistenben, Jézusban teljesedett be, és nyert értelmet. Az ő adóslevele a keresztfán nem más, mint ennek a történetnek a fókuszpontja, ahonnan az üres sírral együtt minden megérthető. Így maga a keresztség, de az úrvacsora szentsége is. Halásak lehetünk és legyünk is, hogy ebben a történetben benne lehetünk. De kérдем én: benne vagyunk? Ez egy történet, melyben ott rejtőzik a végső jó ígérete, ahogyan Jürgen Moltmann német református teológus is fogalmaz: „A keresztény reménység egy végső újra vonatkozik: az az Isten, aki Krisztust feltámasztotta, minden dolgot újjáteremt.”

„A Szentlélek írja újra az életünkben a Jézus-történetet” – fogalmaz Orosz Gábor Viktor egy írásában. Óriási evangélium ez. Mindannyiunknak. A szövetség, az új szövetség – melyre utal is a levél szerzője a körülmetélkedés képével – Jézusban

megkötetett, éppen ezért lehet közös a történetünk Istennel. Egészen a világ végezetéig. Egy történet, amely magában a Messiásban, a Felkentben, a Názáretiben válik teljessé. Ő az, akiben el van rejtve a bölcsesség, de aki a békeség fejedelme is, akivel újat kezdetünk. Egy új történetet. Talán radikálisan újat, talán olyat, amelynek ajándéka, hogy a helyére kerülhet sok minden az életünkben. A vele való közös történetünk kö-

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

vetkezményeként tiszta lappal, de önazonosan indulhatunk el új utakon. Őmiatta lehet meg bennünk az igazi, hiteles szeretet, amely az alapja lehet az új útnak. Szeretet, amely befogad és nem megbélyegez. Szeretet, amely képes elfogadni a másikat úgy, ahogy van. Mert egy az asztal, és egy az Úr, és benne lehetünk – ahogyan Lackfi János, a kortárs költő fogalmazott egy júliusi, a *Facebookon* publikált írásában – Isten irgalmának világválogatottjában, amely „tele olyan figurákkal, akikről nem is gyanítottuk volna”. Majd a végén így zárja: „A legcsodásabb az lesz, hogy még mi is ott leszünk, ha ott leszünk.” Egy a történet. Vele. Amelyben ott vagyunk. Amelyben ott lehetünk. Amelyben, hisszük, ott leszünk.

■ GÁNC S TAMÁS

Őszi morzsák

RE: MÉNY

Egy tréfás kedvű ismerősöm, ha válaszolnia kell egy elektronikus levélre, minden esetben így jelöli meg az e-mail tárgyát. Re: – vagyis vissza – ennek és ennek. Ismerem ezt a jelentést is például a reformáció meg a reneszánsz szóból, de jólesik a reményre is mint válasza gondolni.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: MARIJANA VASIC / UNSPLASH.COM

Sok fiatal mondta mostanában legyintgetve: semmi remény nincs a világon, hogy mernének ők gyereket vállalni! A szívem sajog, ha ezt hallom, hiszen életem nagy ajándékai a gyermekeim. De hogy miként alakul az ő életük, az valóban nincs a kezemben. Nincs hatalmamban egy csomó minden. Most is éppen úgy tudok csak bizalommal nézni a jövő felé, mint régebben: imádkozva.

Mert a mi reménységünk nem megelőlegezett, hanem válasz. Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta. A legtöbbet, ami adható. Erre már lehet a válaszuk a remény. Ha ő így vesz körül minket, bízhatunk benne.

KÉT MAMA

Réges-rég nem látott barátnőmmel találkoztunk a nyáron. Még tizenéves korunkban sokat játszottunk együtt mindkét mamájánál, akik a közelünkben laktak. H. mama alacsony, törékeny, kék szemű néneke volt, aki hét fiúgyereket nevelt föl. G. mama pirospozsgás, dundi anyóka, akinek meg csak lányai születtek.

Nagyon különböző volt ez a két idős asszony. Más volt a külsejük, a lelkialkatuk, az érdeklődési körük, de mindketten mélyen és őszintén élték meg a hitüket. Ahogy most – ennyi év után – az éppen aktuális élethelyzeteinket elbeszéltek egymásnak, mintha csak visszamentünk volna a múltba, úgy hallottuk egymás után a saját hangunkon a két drága nagyit. H. mama sóhajtását, aztán szelíd hangján ezt: „Mindent úgy kell elfogadni, ahogy az Úr Jézus adja.” És G. mama vidám, huncut hangsúlyával: „Hát, ha az Úr velünk, ki lehet ellenünk?! Nem szabad feladni, gyerekek, meg kell próbálni újra!”

Nagyot neveltünk a közös emléken. Két különböző ember öröksége, ahogy összefonódott bennünk. Egyszerre bizakodó

úgy, hogy tettekre sarkall, és úgy, hogy elfogadja, amit felülről kapott. Különösen kedves, ahogy nyomot hagytak hitükkel a következő nemzedéken. Talán nem is tudták, hogy mennyire...

KÖSZÖNÖM!

„Anyá, köszönöm, hogy csináltál melegszendvicset!” – mosolyog rám a lányom. Nem nagyon értem, mi oka volt megemlíteni a vacsorakészítést. Tettem a dolgom: említette, hogy szívesen enne ilyet, gondoltam, akkor nekilátok. Nincs ebben semmi különös. Nem drága, nem nagy munkát igénylő étel.

Ő azonban most meglátta benne a ráfigyelés szerető gesztusát. Neki kincs lett ez az apró szívesség, hogy éppen azt készítsem, ami jólesne neki. Milyen picit dolgokkal lehet örömet fakasztani! Most ezt köszönöm meg Istennek.

BABÉRMEGGY

A fiam hosszú évek óta rajongva szereti a fákat. Simogatja, ölegeti őket, jólesik neki a levelek susogása, érintése. Autizmusa érzékenyebbé teszi ezekre, mint egy átlagembert. Eleinte a nyírfa és a fűz volt a kedvence, aztán a mogyorófélék, nyárok, platánok.

Most eljött a babérmeggy ideje. Ez a fényes, viaszos levelű díszcserje nem sok mindenre jó egyébként. Örökzöld, de nem illatos a levele. Nincs finom gyümölcse, nem ad komolyabb árnyékot. Ha metszik, formás bokor lesz, de ha békén hagyják, sövényyszerűen elterül, akár kisebb fává cseperedik. Szóval, nem olyan terebélyes, mint egy tölgy, nem olyan őserg, mint egy diófa lehet, hanem afféle „észre sem vennénk” típusú növény.

Ám most nagyra nőtt az értéke. Misu lesi mindenütt, bármerre jár. Mint a sasnak, olyan a szeme, észreveszi azt is, ha csak egy kert sarkában néhány levél látszik ki a bozótból. Felfedezi a szomszédba átlógó ágakat és a kerítésrészeket, ahonnan elérhetné a megsimogatni kívánt növényt.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Próbálok követni a tempóját, ahogy rátalál ezekre a babérmeggyekre, de lemaradtam valahol a nyárfák körül. Az ő ébersége viszont meggyőző, hogy tényleg azt fogja látni az ember, amit szeretne. Ha arra figyel, mi mindent tett érte az Isten, meg fogja látni az ő kezének nyomát az életén. És ez azért elég biztató.

■ FÜLLER TÍMEA

Eucharisztikus visszatekintő 1938-ra

A második világháború kitörése előtti utolsó békeévben, 1938. május 25–29-e között „ünnepélyes külsőségek közepette” rendezték meg Budapesten a 34. eucharisztikus világkongresszust. Az ünnepség magyar részről kiegészült egy hálaadó eseménnyel: Szent István királlyá avatásának kilencszázadik évfordulójáról is megemlékeztek.

Korábban egy alkalommal, az Osztrák–Magyar Monarchia idején volt érintettségünk; akkor Bécs volt a helyszín. Az idei budapesti kongresszusról egyházi médiánk is beszámol majd, ám addig érdemes fellapozni az *Evangelikus Élet* 1938-as lapszámaikat.

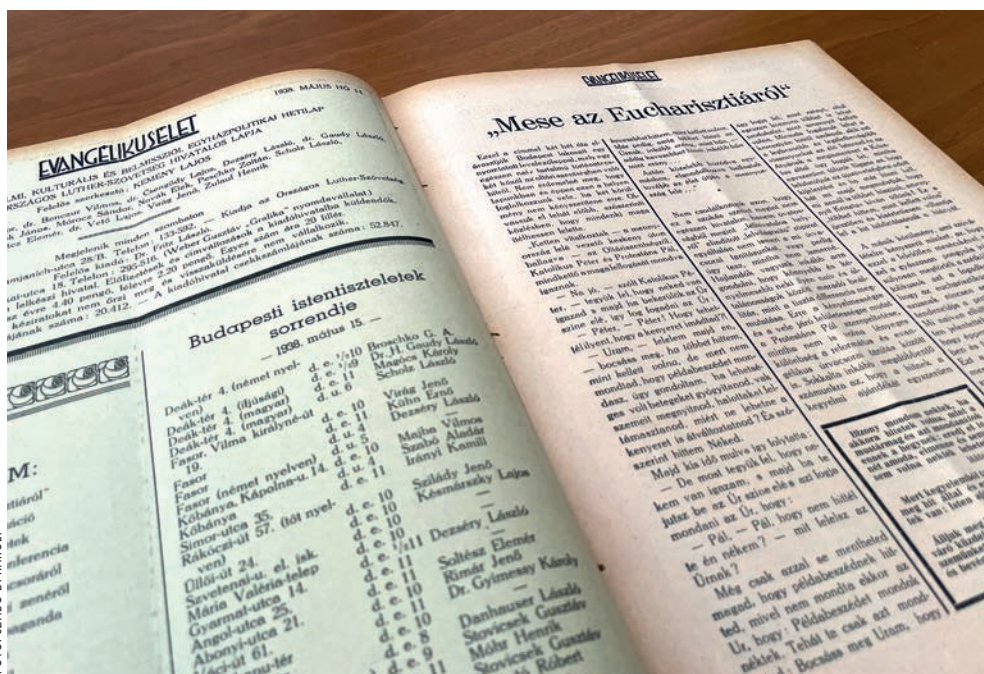
A tizenkét oldalas újság (megjelent minden szombaton, egy lapszám húsz filérbe került) felelős szerkesztője Kemény Lajos volt, szerkesztősége a Damjanich utca 28/B-ben, kiadóhivatala az újpesti Jókai utcában működött. A magát „Egyháztársadalmi, kulturális és belmissziói, egyházpolitikai hetilapként” definiáló, az Országos Luther Szövetség hivatalos lapjaként megjelenő orgánus szókimondó, néhol karcos cikkek sorában tárgyalta a „katolikus seregszemlét”.

Kiemelünk néhány érdekességet. Május 14-én, még a konferenciakezdet előtt a lap vezércikke – *Mese az Eucharisztiairól* – egy reflexió. „Ezzel a címmel két hét óta elárasztják Budapest lakosait egy nyomtatott levelezőlappal, mely egy egészen naiv tartalmú történetecskét közöl az oltáriszentségben való hitről. Nem érdemelne meg, hogy lapunkban és éppen ezen a helyen foglalkozzunk vele, ha két körülmény nem kényszerítene erre.” Majd a röplap szó szerinti közlése következik. A történetben Katolikus Péter és Protestáns Pál a mennyország felé vezető keskeny úton az oltáriszentségről vitatkozik. Az Úr színe előtti számadáskor kiderül: előbbi „többet hitt, mint kellett volna”, utóbbi pedig kevesebbet. S míg az első „inkább erény”, utóbbi „inkább bűn”. A cikkíró ezután határozott hangon utasítja vissza és egyben elemzi a „felvilágosító röpiratot” és mögöttes szándékát, rámutatva: a megalkotója nem is ismeri evangélikus úrvacsorai tanításunkat. Sajnálatos rezüméje, hogy e széles körben

terjesztett irat „súlyosan megtörte a szétküldő katolikusoknak azt a fogadkozását”, miszerint a kongresszusnak nincsen semmilyen támadó tendenciája a protestánsok ellen. Egyházunk vezetői ennek hitelt adván jelezték, „messziről, csendben és

ról. „A szeretet, a tiszta élet és a hithűség hármasságát érezzük felettük.”

Ugyanebben a számban olvashatunk kritikákat a kongresszus színházi programjáról. Négy teátrum kimondottan ekkorra választott darabjának elemzése igazi csemege így nyolcvanhárom év múltával. A kritikák korrektek, no, azért nem kesztyűs kézzel fogott tollal: a szerző egyenesen tévesnek titulálja a darabok választását. Fő érve: mindből gyász, búbanat, betegség, vértanúság és „könnyes

FOTÓ: SZABÓ D. KÁROLY

tisztelettel fogják nézni...” – ám e bántó mese összezúzta reményeiket.

Május 28-án szintén a vezércikk (*Az evangéliumhoz méltóan*) adja tudtul: a héten kétféle, „egymástól távol álló lelkű és gondolkodású” csoport járta Budapest utcáit. Az egyik a nemzetközi kongresszusi vendégsereg, amely „pompázó ünnepségeken” vesz részt, a másik „fiatal magyar gyermekek”, akik „hűségfogadásra és első úrvacsorára” mennek: evangélikus konfirmandusaink. A kis csapatokról, a hullámzó felvonulásról és a körmenetekről a szerző a *Hegyi beszédre* asszociál: e gyermekek azok, akik a Föld sójaként tesznek bizonyosságot Krisztus egyházá-

rémületek sírnak ki”, holott a kongresszus azt hivatott demonstrálni, hogy Krisztus velünk van, s ez keresztény örömhír.

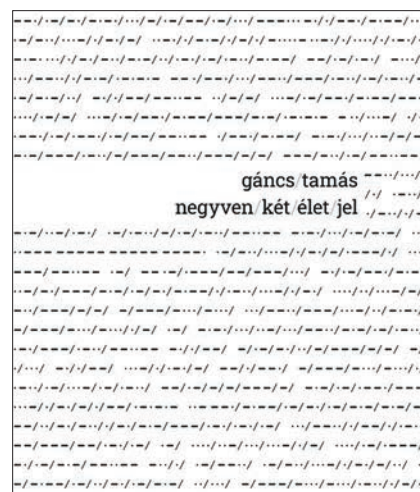
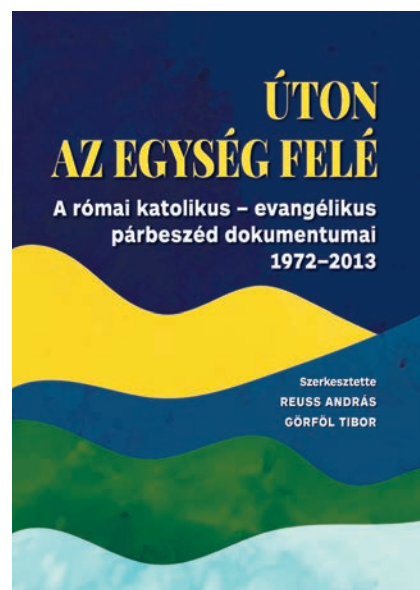
A kongresszus összegzését a június 4-i szám öthasábos szerkesztőségi cikke adja, amely „a külsőségekkel nem kíván foglalkozni”, noha elismeri a kiváló rendezés tényét és a nagyarányú katolikus részvételt. A belső tartalomról szóló elemzésben külföldi protestáns megfigyelőkre is támaszkodik. Zárszava ma is érvényes: majd a következmények mutatják meg, hogy a kongresszus jelmondata – „Vinculum caritatis”, azaz „A szeretet köteleke” – utólag igazolást nyer-e.

■ Összeállította: S.-K. D.

Luther a bazilika előtt

Kiadónk „slágerkönyvei” és újdonságai a Szent István könyvhéten

Az 52. nemzetközi eucharisztikus kongresszus egyik kísérőprogramjaként a Szent István-bazilika előtt, rendhagyó módon új időpontban szervezték meg idén a 28. Szent István könyvhetet. Szeptember 5. és 12. között a Luther Kiadó a Magyar Bibliatársulattal és a Kálvin Kiadóval közös faházban várta a vásárlókat. Ugyr Zsófia, kiadónk Üllői úti könyvesboltjának vezetője a helyszínen, még a rendezvény ideje alatt számolt be a könyvkínálatról.

például Füller Tímea novellásköteteit, a Szabó Lajos szerkesztette *Visszhang* című imádságoskönyvet vagy Koczor Tamás *Sietős történetek* című könyvét. A háziaszszonyok ámulva lapoznak bele az *Ízlelő* című rendhagyó szakácskönyvünkbe, míg a teológia iránt érdeklődők körében nagyon népszerű lett Varga Gyöngyi *Nomád teológia* című munkája, illetve Dietrich Bonhoeffer művei.

„De jó ez a színezhető képeslap!” – kiált fel örömmel mellettünk egy egyetemista korú lány, akinek a ruhájáról látszik: az eucharisztikus kongresszus önkénteseihez

„Igyekeztünk a Luther Kiadó széles választékából minél nagyobb szeletet megmutatni a könyvfesztiválon” – mutat végig a köteteken Ugyr Zsófia. S valóban, a teológiai témájú művek és az úgynevezett lelkiségi irodalom, valamint a gyermekeknek szóló kiadványok mellett az árusítóasztalon egymás mellett sorakozik a szakácskönyv, a keresztény szellemiségű népzenei válogatás, szépirodalom,

életrajzi regény, illetve interjúkötet és egyháztörténelmi könyv, továbbá diakóniai kiadványok is fellelhetők.

Mi fogy leginkább egy evangélikus kiadó kínálatából? – kérdezzük a könyvesboltvezetőt. „Teljesen változó, mi kerül vásárlóink bevásárlószatyrába, azonban felekezettől függetlenül szívesen veszik, viszik Varga Gyöngyi áldáskönyveit, illetve a lelki útvalót adó kiadványokat,

tartozik. Mondatával szinte megelőzi a következő kérdésemet: milyen idei újdonságokkal érkezett a Luther Kiadó a Szent István könyvhétre? Ugy Zsófia első renden az alkalomra elkészült, *Úton az egység felé* című kötetet emeli ki. „A Reuss András és Görföl Tibor által szerkesztett és a Vigilia Kiadóval közösen megjelentetett kiadvány a római katolikus és az evangélikus párbeszéd 1972 és 2013 közötti dokumentumait veszi sorra. Saját kötetek közül egyik legfrissebb kiadványunk Gáncs Tamás *Negyvenkét életjel* című könyve. Az eredetileg az *Evangélikus Élet* magazin *Élő víz* rovatában megjelent írásk gyűjteményéhez színezhető ígés képeslapok is tartoznak. Újdonságaink között az érdeklődők most kedvezménytel vásárolhatják meg munkatársunk, Győri András Timótheus múltidéző írásait tartalmazó, *Merengő* című könyvét vagy a járvány miatt csak augusztusban bemutatott *Napi falatok – Gondolatok 2020-ból* című kiadványunkat, amely Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna esperes igei elmélkedéseit gyűjti össze” – sorolja a Luther Kiadó munkatársa.

Bár az idei előkészületi lista még hosszú, a teológiai témájú művek közül már tavasszal megjelent Wolfgang Huber *Hitkérdések protestáns szemmel* című munkája Wagner Szilárd fordításában. A szerző, a népszerű német teológus, nyugalmazott püspök a könyvében arra vállalkozik, hogy a Biblia évezredes és a reformáció ötszáz éves üzenetét a mai kor nyelvén megfogalmazza, és közel hozza az olvasóhoz.

„A gyermekekre is gondoltunk – folytatja Ugy Zsófia. – Az evangélikus egyház gyülekezeti és missziói osztályának közreműködésével látott napvilágot a Jeremiás és Dániel próféta életét feldolgozó foglalkoztató, egyben színezőfüzet, amelyet Péterné Mestery Rita írt és szerkesztett. A 2022-es hittanversenyre a gyerekek a *Küldetésben – Kalandozás a prófétákkal Sámuelről Keresztelő Jánosig* című munkafüzet segítségével készülhetnek. Ez utóbbi Kerepeszki Anikó és Szűcs Petra munkája.”

Beszélgetésünk napján érkezett a nyomdából, így legelőször a Szent István könyvhéten vásárlók juthatnak hozzá a 2022-es evangélikus határidőnaplóhoz. A *Járjatok szeretetben – Lelki útravaló az éven át* című kiadvány nemcsak a heti igékkel, hanem evangélikus lelkészektől származó idézetekkel kínál útravalót a határidőnaplót használók számára.

■ BODA ZSUZSA

Bibliai szövegválogatások színpadán

FOTÓ: HURTA HANALEKA

A 28. Szent István könyvhéten a Szent István-bazilika előtt felállított színpadon tartotta hármaskönyvbemutatóját a Magyar Bibliatársulat szeptember 6-án. Az alkalmat Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat főttkára moderálta.

Az úrvacsorát, illetve eucharisziát középpontba állító, *Vele vacsorálok, és ő énvelem* című, bibliai idézeteket tartalmazó kötetet Gáncs Péter, a Magyar Bibliatársulat elnöke mutatta be. A nyugalmazott evangélikus püspök a mondanivalójában kiemelte: „Az úrvacsora misztérium. A kiadványban olvasható ó-, illetve újszövetségi történetek, igehelyek azonban segítenek abban, hogy az úrvacsorával kapcsolatos tudásunkat összerendezhessük, elmélyíthessük, az eucharisztia történeti kialakulását folyamatában láthassuk.”

A Bibliából eredő leggyakoribb szólások és közmondások mai jelentését, használatát bemutató, *Ahol a kincs van – Szólások és közmondások a Bibliából* című kötetéről Kiss Gábor nyelvész,

a Tinta Kiadó igazgatója adott ismertést. A szakember hangsúlyozta, a kiadványban szereplő, betűrendbe szedett és szinte mindenki által ismert százötven szólás, közmondás, illetve kifejezés is azt bizonyítja: a Szentírás még a magyar nyelvre is milyen hatással van.

„Napjaink társadalmában a nemi szerepek alapjaiban kezdenek megrendülni, ezért különösen is fontos, hogy a férfi-identitásról a Szentírás alapján beszéljünk – hívta fel a figyelmet a harmadik kötet recenzense, Zámbo András káposztásmezei református lelképásztor, és hozzátette: – Ehhez nyújt iránymutatást a Magyar Bibliatársulat által megjelentetett *Legyetek férfiak!* című bibliai szövegválogatás.”

■ BZS

Idő, te legnagyobb titok

„Hogy mi az idő? Ha nem kérdezik, tudom. Ha kérdezik, nem tudom.” Augustinus püspök, egyházatyja (354–430) ezerhat-száz évvel ezelőtt fogalmazta meg így azt a megragadhatatlan valamit, amit időnek nevezünk. Hogy mennyire foglalkoztat minket, jól mutatja, hogy az „idő a legnagyobb ajándék” kifejezésre egymillió-tíz-ezer találatot dob ki az internetes kereső-program. S hogy stílszerűek legyünk: teszi ezt mindössze 0,44 másodperc alatt.

csoporthoz, kreatív kurzusok sokasága érhető el. E sorok írója is tagja, olvasója volt már néhánynak. S rögtön bevallja: a siker, amelyet így elért, bizony átmeneti volt. Nem itt van elrejtve a kulcs. Az idő igazi titkát, az érték megragadásának módját, a napok értelmét, súlyát, az elpazarolt idővel való elszámolás szomorú kötelezettségét nem könnyű elsajátítani. Félreértés ne essék: a közösségi médiafelületeken zajló párbeszédekben sok hasznos trükk cserél

lexiós képességeinket is fejleszt. A viz-szatérés a digitálisból az analóg világba arra a napi néhány percre, amíg időterve-zéssel és visszatekintéssel foglalkozunk, sokaknak igazi felüdülés. Ráadásul menet közben, ahogy rögzítjük napjainkat a nap-lóként is használható „BuJóban”, önisme-retre teszünk szert. Ez pedig már nemcsak feladatlista, hanem lelki terep; izgalmas felfedezéseket tehetünk, építközhetünk. Akkor is, ha pörögnek a napok, de akkor is, amikor leáll minden nyüzsgés, és na-gyobb figyelmet szentelhetünk a belső történéseknek.

Az alapkérdés, amellyel Augustinus szembenézett, ma ugyanúgy feszíti az embert. Érdemes tehát a legelejére vissza-menni. Az idő a világ teremtésével veszi kezdetét: „És elnevezte Isten a világosságot nappalnak, a sötétséget pedig éjszakának [...]. Így lett este, és lett reggel: első nap” – írja a Genézis (1Móz 1,5). Lettek napok és ünnepek: „Te alkottad a holdat, hogy je-lezze az ünnepeket...” (Zsolt 104,19) Isten kialakította a világ rendjét, amelybe a te-remtményét helyezte. A Biblia hitet tesz arról, hogy mindez Istené: „Tiéd a nappal, az éjjel is tiéd...” (Zsolt 74,16) A Prédiká-tor 3. fejezete olyan felsorolás, amelynél életközeli egy időtervező könyv sem adhat: „Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.” (Préd 3,1) Isten kezéből vesszük az időnk, neki tartozunk számadással is a végén: „Életem ideje kezében van...” (Zsolt 31,16) A megváltás az idők teljességében történt: Isten elküldte Fiát (lásd Gal 4,4), a feltámadott Úr pedig így erősíti a ta-nítványokat: „...én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,20) Ma még megtérhetünk, és kérhetjük bűneink bocsánatát. Az idővel összefüggésben az életünkről van szó, s a Biblia nem hagy kétséget afelől, hogy „most van az üdvös-ség napja” (2Kor 6,2), a kegyelem Istene elé ma járuljunk oda.

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: KATE HIZNITSOVA / UNSPLASH.COM

Abban valamennyien egyetértünk, hogy az idő pótolhatatlan érték, és ami elveszett belőle, az nem hozható vissza. Minél több évet tudhatunk magunk mögött, annál inkább érezzük ennek a súlyát. S bár egyre több és professzionálisabb eszköz áll rendelkezésünkre az idő mérésére és beosztására, tevékenységeink – aktivitásunk, alvásunk, sportolásunk – monitorozására, folyton elcsúszunk vele, időhiányra panaszkodunk. Szeretnénk ezt a véges ajándékot, amelyet földi életünkben kaptunk, minél teljesebben eltölteni. Nagy lecke ez. Pedig az idő igazságosan van elosztva: mindenkinek ugyanannyi jut belőle. Huszonnégy óra naponta, hatvan perc óránként.

Időtervezés, időgazdálkodás témában tanfolyamok, könyvek, Facebook-

gazdát, és egymást támogató közösségek épülnek az időbeosztás hatékony módszerének keresése köré.

Hogy a legismertebb példát említsük: egy Ryder Carroll nevű, Brooklynban élő digitális terméktervező indította világhódító útjára a *bullet journal* naplózási módszert. Ez egy személyre szabott há-táridőnapló-vezetési rendszer, tollal, speciális jelölésekkel, kézzel írva, tetszőleges füzetbe. „Kövessd a múltat! Rendezd a jelen! Tervezd a jövőt!” – foglalta össze a lényegét 2018-ban megjelent könyvében a szerző. Annyira eltalált valamit, hogy a ma már globális mozgalom (és a dizájnertermékké avanszált pontozott füzetek) révén emberek millióinak lett napi kísérője az a fajta tudatosság, amely jó adag rendet, önfegyelmet kíván, és önref-

Szeptember új kezdet társadalmunkban, lehetőséget ad friss szemmel nézni a dolgainkra. Mielőtt pánikba esnénk a ránk szakadó teendőktől, vegyük át az „időme-nedzsment” lutheri módszerét reformátorunktól: „Ma sok a dolgom, ezért többet kell imádkoznom.”

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Az Úr folyamatos iránymutatásával

*Rózsai György az óraszíjkészítésről
és egyházmegyei felügyelői döntésekről*

A karóra ma is becses ajándék, függetlenül az árától. Sok mindent elárul valakiről az is, hogy hord-e órát, vagy sem. Általános tapasztalat, hogy aki nem visel órát, annak vagy rendkívüli a belső időérzéke, vagy épp ellenkezőleg, nagyon is gondja van az időbeosztással, és inkább ez utóbbi a jellemző. Egy szép óra tehát nemcsak különleges kiegészítője a megjelenésünknek, de jelzés is. Riportunkban Magyarország egyetlen és egyben evangélikus kézből lévő bőrorászi-gyártó manufaktúrájában jártunk, ahol gyülekezeti munkáról és életet irányító vezérelvekről is szó esett.

Vajon tudta a kedves olvasó, hogy evangélikus kézben van az egyetlen olyan magyarországi kisvállalkozás, ahol óraszíj-gyártással foglalkoznak? A dombóvári műhely tíz magyar családnak nyújt megélhetést. Aki ellátogat hozzájuk, valóban egy kisvállalkozást lát. Minden részfolyamatnál – bár egy-egy gép segítségével, de – gondos emberek végeznek aprólékos, finom, kétkézi munkát, kezdve a bőr méretre hasításától, vágásától az előkészítésén át a végső minőség-ellenőrzésig, tisztításig, akár a javításig. A számos munkafázis

egy-két napot vesz igénybe, ennyi idő tehát, míg egy óraszíj az ember csuklójára kerülhet. Az egyedi szíjak gyártása öt-hat munkanapot is igényel.

ÜZLETKÖTÉSTŐL A STANCOLÓIG

A magyar vállalkozás tulajdonosa nem más, mint Rózsai György, egyháznak Tolna-Baranya megyei felügyelője. Az ő órák iránti szeretete még üzletkötőként kezdődött a rendszerváltás idején. Később magánvállalkozásba kezdett, aztán

hét évvel ezelőtt átvett egy óraszíjkészítő kisvállalkozást, és Dombóvárra telepítette.

Jelenleg ő, felesége, Éva, legkisebb fiuk, Gáspár és mintegy tucatnyi ember dolgozik ott. A manufaktúra műhelyében a munkafolyamatok sorrendjében ülnek a kézi stancolónál [alakzatok kivágására szolgáló szerszám – a szerk.] vagy a ragasztásnál vagy akár a festőgépnél. Leginkább olasz technológiával dolgoznak. Ennek titka, hogy a három réteget, amelyből a szíj áll, összesütik, és az oldalára is a szíj adott színe kerül. Más a technológia a varrott szíjak esetében: azokat a kivágás után oldalt meg kell festeni. Ezt egy másik gép végzi, természetesen emberi segítséggel, pontos ritmusú kézi adagolással. Előfordul, hogy a végső finomításakor fogpiszkálójával javítja egy dolgozó a festést, egészen lenyűgöző aprólékossággal. A hazai órák szeretik a magyar manufaktúra termékeit, mert jó minőségűek, és lényegesen olcsóbbak, mint egy-egy külföldi márkájú óraszíj. Rózsai Györgyék a trendeket figyelik a bőrgyárak kínálatában, illetve az óragyárak új termékeinek tekintetében. Hatalmas a választékuk, és az óraszíjak színiskálája és méretválasztéka minden igényt kielégít.

LELKI NEVELŐANYA

A raktárajtón – bizonyára nem véletlenül – a csikóstóttói templom német nyelvű felirata olvasható. Szabad fordításban: „Háttratekintve hálaadással, jelenben felfelé, előretekintve erővel” – akár a közösség és a manufaktúra mottója is lehetne. ▶

A legkisebb gyermek, Gáspár a manufaktúrában dolgozik

A raktárban százával fekszenek a feltekert bőrök a szivárvány minden színében. Fehér, natúr és nubuk – külön-külön letakarva, hiszen ezeket még a ritkán felkapcsolt neonlámpa fénye is kifakíthatja. Mintás bőr is bőségesen található a hengereken, mint megtudjuk: mindegyik marhabőr. Ma már a különböző minták, legyen az krokodil vagy kígyó, mind-mind nyomással készülnek a bőrgyárakban. Rózsai György azt is elárulja, hogy olasz bőrrrel dolgoznak, hiszen Itália a bőrs diavipar egyik központja. Természetesen több kis bőrdíszműves dolgozik az országban, de egyedül az óraszíj-manufaktúra gyárt nagy tételben bőr óraszíjakat.

Bár a műhelyben nincs kitéve semmi evangélikusságra utaló jel – leszámítva a már említett templomi feliratot –, mégis szóba-szóba kerül az evangélikusság. Még a raktárban is, ahol megtudjuk, hogy a kicsi, szinte használhatatlannak tűnő maradékot, nyesedéket rendszerint a nyári táborokban használják fel kézműves-foglalkozásokon. A kis műhelyben a házaspár családi örökségei is fellelhetők, régi családi bútorok itt-ott, legyen az épp hastok, azaz disznóvágásnál használt bontóasztal, zongoraszék, ruhafogas, stelázi. Minden szervesen beépül a műhelymunkába.

Az irodában ülve is az evangélikusságra, majd a szolgálatvállalásra terelődik a szó. Megtudjuk, hogy György Kőbányáról származik, szülei evangélikusok, édesanyja tevékenyen segítette a gyülekezetet. „A lelki nevelőanyám pedig Kinczler Irénke néni. Az ő idejében aktív gyüle-

kezeti életet éltünk Kőbányán, beleértve az ifjúságot is. A mai napig összejárunk az akkori tagokkal, legalább egy évben egyszer.”

A GYENESDIÁSI MINTAPÁR

A felügyelő tovább mesél: „Én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy az életemet az Úr folyamatosan irányítja. Terelget. Sosem hadakoztam, mert mindig valahogy békességes intelmek jöttek, ha azt kérdeztem, hogyan tovább.” György a gyenesdiási ifjúsági konferencián ismerkedett meg Évával, nem sokkal később össze is házasodtak. Így evangélikus körökben egy ideig ők voltak a mintapár.

„A gyenesdiási alkalom is az Úr irányításával alakult, ennek köszönhetem, hogy megismertük egymást Évivel. De a mai napig is érzem, hogy Valaki vigyáz rám. Tavaly novemberben volt egy aorta-repedésem. Ezt százból egy-két ember éli túl, és én megkaptam ezt a kegyelmet. Úgy tűnik, van még dolgom itt” – vallja meg a felügyelő.

Évával harminchét éve házасok. A feleség mágoctsi származású. A Dombóvár-tól alig pár kilométerre található városba a kitelepített svábok helyére a felvidéki Felsőszeliből telepítettek be lakókat. A politikai döntések mögötti emberi sorsokról, tragédiákról Éva idéz fel egy egészen megrázó emléket. Gyerekként bármelyik padláson járt, mindig ugyanaz a látvány fogadta: „Becsomagolt ládák várták a visszautazást.” Hosszú évek teltek el, míg egy-egy ládát megbontottak, hogy az abban található étkezésletet használják, mert végül elfogadták, hogy már nem költözhetnek vissza.

A SZOLGÁLAT ÚTJAI

Visszatérve a gyenesdiási ifjúsági konferenciára: onnan szinte egyenes út vezetett – már jegyespárként – a Lutheránus Világszövetség 1984-es budapesti találkozójára, ahol mindketten önkéntes szolgálatot végeztek. Házasságkötésüket követően egy lányuk és két fiuk született. Mindhárom gyermeket ökumenikus szemlélettel nevelték. Márta lányuk sokáig volt a dombóvári gyülekezet kántora. A fiúk katolikus általános iskolában és református gimnáziumban tanultak,

de jártak a bonyhádi evangélikus iskola is.

Kőbányáról budaörsi, pécsi „kiterővel” vezetett az út Dombóvárig, ahogy a kőbányai presbiterségtől a dombóvári gondnokságon, majd felügyelőségen át az egyházmegyei felügyelőségig is több év telt el. Dombóváron Rózsai György először gondnokként kezdte 1994 novemberében Vértesy Rudolf, majd Aradi András mellett. Aztán presbiter, majd felügyelő lett, és három éve már Tolna-Baranya megyei felügyelő. Bár ifjúként elgondolkodott a lelkesi pályán, de nem kapott elhívást, és ezt elfogadta.

A felügyelő őszintén elmondja, hogy a dombóvári gyülekezetben a családostól istentisztelet és a kötelező hittan is jó háttérrel van a közösség életére, de Dombóvárra is igaz, ami a vidéki települések többségére: a fiatalok elvándorolnak tanulni, majd dolgozni, és már nem sokan térnek vissza. Így nem könnyű feladat a gyülekezeti ifjúsági, fiatal felnőtt korosztály megszólítása, megtartása a konfirmáció után. Rózsai György reményét fejezi ki, hogy a Szentlélek munkálkodik, és a sokszor félig telt vagy akár üres templomaink egyszer csak megtelnek, és eljön az az idő, amikor az emberek aktívabban keresik Istent és az ő szeretetközösségeit.

Kérdésünkre, vajon egyházmegyei felügyelőként a világi munkájában megmutatkozik-e, hogy hívő vezető, azt válaszolja: törekszik rá. „Jókedvű, nyugodt főnök vagyok, örömhír tudója, nem asztalcsapkodó, kiabálós. A teljesítményt elvárom mindenkitől. Ha vannak bökkenők, kérdés merül fel, azt megbeszéléssel, akár csoportos beszélgetéssel próbálom békésen megoldani.

VEZÉRLŐ ELVEK MENTÉN

A Tolnai-domságon járva lenyűgöző látvány tárul elénk, de aki ismeri a vidéket, tudja, hogy sok üres vagy teljesen lepusztult templom is van a megyében. Ágzsákfalú, ahol az egyetlen templom evangélikus; annak idején lebontásra jelölte ki az egyház. Ágon, Gerényesen és Szabadiban is volt egy-egy épület, ez utóbbi településen összedől. A gerényesi fafödemes templomot le kellett bontani, mert a teteje beomlott.

„Az ági templomot, bevallom, nem engedtem lebontani. Ez a falu egyetlen temploma, és egyszerűen nem tudtam

veszni hagyni. Nem látom a jövőjét, nem tudom, mit lehetne hívek híján csinálni vele, de abban biztos vagyok, hogy Isten egyetlen ottani házát a faluban nem hagyhattam lebontani. Mivel kárpótlást kapunk onnan, sikerült rábeszélnem a gyülekezetet, és az összeg egy részéből és az országos egyházi támogatásból végül a tornyot és a tetőszerkezetet rendbe hozattuk, hogy ne essen nagyobb kár a templomon. Nem tudjuk, mi lesz a sorsa, de szerettem volna a lehetőséget megőrizni a csodára” – meséli a felügyelő.

A felesége így folytatja: „Olyan az a templom és a környezete, mint a *Kincskereső kisködmön* leírásaiban [Móra Ferenc regénye – a szerk.]. Középen áll egy dombon, és tőle jobbra a valamikori iskola, balra a kántortanító lakása. Egészen szép.”

Rózsai György úgy fogalmaz, hogy van pár olyan „vezérsín”, amely mentén éli az életét: „Aki az Istent szereti, annak minden a javára van. Aki hisz, és ebben él, az sokkal könnyebben tud például békésen rendezni konfliktusokat.” A Kinczler Irénke nénitől kapott „alapot” mellett egy másik vezérlő elv így hangzik: „A Jóisten azért teremtett az embernek két fület és egy száját, hogy kétszer annyit hallgasson, mint amennyit beszél. Még ha nehéz is ez, mert olykor felgyülemlik az emberben sok minden, mégis úgy érzem, ezzel is egy feladatot teljesítek” – teszi hozzá György.

A harmadik, szintén Irénke nénitől kapott útravaló, amelyet évtizedekkel ezelőtt még a *Kőbányai Hirmondóba* írt: „A szavak hullnak, mint a pelyva, de ke-

vés a magot is tartalmazó szó.” Mindezt a felügyelő a kereskedelemben a megállapodások során is hasznosítja: a felesleges fecsegés helyett ő az egyértelmű, tiszta beszéd híve.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Búcsúzáskor Rózsai György még megemlíti egy különleges kezdeményezést. Elmondja, számára szokatlan, hogy nincs Magyarországon például egyházkerületen belüli testvérkapcsolat a gyülekezeteink között. Ezért elsőként indítványozta a Budapest-Kőbányai Evangélikus Egyházközség és a dombóvár-kaposszekcső-csikóstóttósi társult gyülekezetek testvérgyülekezeti kapcsolatának létrehozását. Talán a népszámlálás évében ez is egy lehetőség arra, hogy a magyarországi evangélikusok egymást támogatva, erősítve építsék közösségeinket.

■ KÉZDI BEÁTA

Váltás, mégis maradás

Az emberi élet meghatározó mérföldköveinek egyike a hivatásválasztás. A mai fiatal generációkat nézve ez a döntés egyre több határozatlansággal jár. A „mi leszek, ha nagy leszek?” kérdés már nem feltétlenül szempont, hisz azt látja a kamasz és a fiatal felnőtt, hogy manapság nem kell hosszú távra elköteleződni szakmák és munkahelyek mellett, mert a váltás és az átképzés/továbbtanulás lehetőségei szinte korlátlanok. Mindeközben pedig – ebben a határtalan szabadságban – súlyos rombolás történik: a hűség (kitartás, ragaszkodás) sárba tiprása. Merthogy nemcsak a házasság és a hit

(hivatásban, szakmában), ahol rosszul érzik magukat, és végigszenvedik a munkás évtizedeket... A munka – bár fáradságos – nem csupán az anyagi egzisztencia eszköze, lehet annál sokkal több: a szakmai kiteljesedés, a személyiségformálódás, a baráti kör kiépítésének színtere.

Az előző kérdéseknél még kínosabb: vajon hány fiatal kérdezi meg Istent a „hova tovább, hol a helyem?” helyzetében?

Jómagam sem kérdeztem meg tizenhét-tizennyolc évesen. Mentem a magam feje után (az informatika világába). Kegyelem, hogy ezt Isten nem hagyta szó

vagy a „vagy bejön, vagy nem” esete. Isten az iránymutatásával hivatástudatot is adott. Olyat, ami nem helytől vagy emberektől függ, de még csak nem is tőlem.

A mögöttem lévő majd két évtized igen változatos és eseménydús volt. Sok székben ültem, különféle szerepekben álltam helyt hosszabb-rövidebb időszakokra, de még arca eséseim is voltak. És mindeközben hivatástudatom mit sem változott. Most itt ülök pár méternyire elhívásom helyszínétől – immáron nyíregyházi lelkészként –, és újra rácsodálkozom Isten rejtélyes útjaira és vezetésére. Széket és pulpistust váltottam, körülöttem majd minden átalakult, a feladat mégis maradt: hét évig Nógrádban, most – ki tudja, meddig – Szabolcsban. Váltás, mégis maradás. Hivatás és hűség. Istenel és nem nélküle.

Tán beképzeltnek, ha nem narcisztikusnak tűnhet azt mondanom: szép ez a dióhéjban taglalt történet – bizonyára részleteiben még inkább irigylésre méltó. De hát – kérdelem én – nem így érdemes élni? Van jobb és tökéletesebb iránymutató, mint maga a teremtő és gondoskodó Isten? Van-e valaki, aki jobban tudná, mit keresek ezen a világon, és hogyan kamatoztathatom leghatékonyabban adottságaimat, tehetségemet, talentumaimat és a számomra kiszabott időt?

Mindezen gondolatok nem továbbtanulási tanácsok – sem pedig azoknak a leminősítése, akik több mindenben kipróbálják magukat, mielőtt megállapodnának egy hivatás mellett –, hanem egy elvet juttatnak szóhoz: mindannyiunk számára létezik egy személyre szabott, isteni terv, amely a legtöbbit és a legjobbat hozhatja ki belőlünk, és amely által a leginkább hasznára lehetünk a világnak. És mindenekelőtt: amely által leginkább tudjuk Isten dicsőségét szolgálni. Menynyivel szebb világban élhetnénk, ha minél többen felfedeznék ezt az elvet! Annak igazságát, hogy sem az önmegvalósítás, sem pedig a sodródás nem ad olyan békességet és örömet, mint amire teremtettünk. „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr -: jóléte és nem romlást tervezek, és reményteljes jövő az, amelyet nektek szánok.” (Jer 29,11)

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ AZ EVANGÉLIKUS ÉLET ARCHÍVUMÁBÓL

megtartásához szükséges a hűség, hanem mindabban szerepe kellene, hogy legyen, amibe belefogok.

Vajon hány fiatal kezdte el az idei tanévet „csak úgy”, a hosszú távú elköteleződés nélkül, azzal a tudattal, hogy a belekóstolás után majd eldönti: marad, vagy máshol próbálkozik. Meddig lehet ezt csinálni? Hány újrakezdési/próbálgatási lehetőség fér bele egy életkezdésbe? Az idő kényszere miatt vajon hányan rekednek meg ezen az úton, olyan életpályákon

nélkül, nem legyintett a külön utaimra, hanem határozottan beleszólt a dolgaimba. Kegyelem, hogy én értettem a szóból, és békességgel követhettem ezt az új hangot, magamévá téve az ősi ézsaiási választ: „Itt vagytok, engem küldj!” (Ézs 6,8) A tizenkilenc évvel ezelőtti elhívás „otthon”, a nyíregyházi Nagytemplomban ért engem egy vasárnap – az Útmutató másnapi igéjével megerősítve. Tudtam, hogy ez egy életre szól. Nem határozott idejű megbízatás, nem is a „próba, szerencse”

Akik folytatják

Lelkészek a fiatalok szolgálatra indításáról

Milyen érzések töltik el, ha megtudja, hogy az egykori tanítvány vagy éppen saját gyermeke a hitoktatói vagy a lelkeszi szolgálatot választja? Próbált már valakit rá- vagy éppen lebeszélni erről a hivatásról? Összeállításunkban az ezekkel a kérdésekkel kapcsolatos személyes történeteiket osztják meg lelkeszek, akik fiatalokat irányítottak a lelkeszi vagy a hittanári pálya felé.

A Szentlélek műve. Elindítani valakit a lelkeszi pályán... Nem mindig egyszerű letenni ezt a terhet. Az elhívás ugyanis nem a lelkes, a hitoktató dolga. Az elhívás a Szentlélek Isten műve.

Nincs abban semmi kudarc, ha csak tízévente egy vagy két fiatal követ a szolgálatban, és semmi dicsőség, ha valaki a nyomdokomba szegődik. Ez egyedül a Szentlélek műve. Ennek a látásnak kell uralkodnia az érzéseink felett, mert azért bizonyos, hogy valami hatással voltam azokra, akik innen a teológiára indultak. Bár akad köztük olyan is, aki családi példán vagy a szülőfaluja refor-

mátus lelkeszének nyomán indult a teológiára.

A székesfehérvári gyülekezetből négy vagy öt fiatal indult el szolgálati időm alatt a lelkeszi pályára. Most teológus a hatodik. Egészen színes közösség. S persze, ahol nagyobb a személyes kötődés, ott több a féltés, erősebb az öröm. Ahol kisebb a személyes kötődés, ott pedig szinte büszkeséget jelent a szárnyalást látni. S mindegyik esetben előjön a gondolat, hogy „mégiscsak igazságtalanság, hogy a közösségünkben felnevelkedettek máshol kamatoztatják tudásukat”. Szóval, hiányzik a gimnáziumi és teológusi évek

alatt megtapasztalt aktivitásuk és kreativitásuk. Az pedig csoda, hogy az Úristen „kárpótolja” a gyülekezetet más lelkes tagokkal. Az ordinációk a gyülekezet legjelentősebb ünnepei közé tartoznak. Talán a felelősség tudata is megerősödik a gyülekezetben, hogy ami itt épül, az a közülünk indulók révén építi egész egyházunkat.

Eleddig mindenki aktív lelkeszi szolgálatban áll a tőlünk indultak közül. Ez nem természetes, s ha valaki más utat választana, az sem volna kudarc, sem az ő életére, sem az elhívásra tekintve. Hiszen az ige szolgálata nem csak fizetett lelkeszi állásban tölthető be. Nem lelkeszi állásra, hanem az ige szolgálatára hívott el minket a mi Urunk. Ez az elhívás azonban örök, mert Isten elhívása és ajándékai visszavonhatatlanok.

BENCZE ANDRÁS

Székesfehérvári Evangélikus Egyházközség

Ha tudok, segítek, ha kell, hallgatok.

Lelkészi szolgálatom idején két fiatal indult el a teológiára a büki gyülekezetből. Egyikük pályaválasztása meglepetésként ért, másikat én biztattam, hogy forduljon a teológia tudománya felé. Amikor én magam biztattam korábbi hittanosomat az Evangélikus Hittudományi Egyetemre való jelentkezésre, sokat imádkoztam a pályaválasztásáért. Az együtt töltött hittanórák során részben tanúja lehettem az életkorát meghazudtolóan mély és átgondolt kérdéseinek Istenre vonatkozóan, illetve a személyes bibliaértelmező vívódásainak.

Különös érzés hitoktatást is végző lelkészként hétre megtapasztalni azt, hogyan épül és mélyül egy gyermekben, egy fiatalban az Istenbe vetett bizalom, hit és szeretet. Amikor pedig egyszer csak megérkezett hozzám az egyik ifisünk azzal, hogy a lelkészi pályát választja, az hirtelen jött, sodró érzés volt számomra. Mint amikor a kertész észrevesz egy nagyszerű növényt a kertben, amit valami miatt addig nem látott meg, és nem tudja, hogy neki milyen szerepe volt a növekedésében, de attól kezdve figyel rá, törődik vele.

A biztatásomra és hívásomra a lelkészi pályát és a teológia tudományát választó fiatalnak ugyanakkor a kezdetektől figyelhetem a növekedését, fejlődését, kibontakozását. Természetesen sokáig tartott bennem a nyugtalanság is, hogy vajon nem csak a saját elképzelésemet erőltettem-e rá egy fiatalra, amikor a lelkészi pálya felé hívtam.

Mindketten önmagam szolgálatának átgondolására is készítenek, hogy a küldő gyülekezetük és lelkészüik mindig biztos háttér, használható – pozitív és/vagy negatív – minta maradjon; negatív minta olyan konstruktív értelemben, amelynek tükrében a teológushallgató vagy fiatal lelkész meg tudja határozni önmaga számára, hogy milyen jellemzőket szeretne elkerülni, és helyettük milyen újakat kereshet, találhat.

Mindkettejük esetében sok imádsággal kísértem a lépéseiket, és igyekszem úgy mellettük maradni, hogy érezzék: itt vagyok, ha kell, ha tudok, segítek, ha kell, hallgatok vagy meghallgatok.

Nem volt olyan, hogy megkérdőjeleztem volna valakinek az elhivatottság-érzését a lelkészi vagy hittanári hivatásra. Igaz, olyannal sem találkoztam még, aki például megélhetés miatt választotta vol-

na ezeket a pályákat, kihagyva Istent az indulásnál. Olyannal viszont találkoztam, aki teljesen másként képzelte el a hivatását, mint ahogy én. Személyes, rövid küzdelmem volt, amíg beláttam, hogy több-félék vagyunk, és Isten erre a gazdagságra is épít, amikor elhív minket, hogy az ő szolgálatában éljünk és dolgozzunk.

SIMON RÉKA

Büki Evangélikus Egyházközség

Különböző utak, megtalált helyek.

Kezdő segédlelkészként kerültem baráti kapcsolatba egyik nagyon tehetséges diákkal, aki aztán a lelkészi pályát választotta. Büszke voltam rá. Sajnos pár évnyi lelkészi munka és hányattatás után kikerült a szolgálatból. Annyiban érzem csalódásnak, hogy éretlen fejvel nem láttam, így nem is tudtam figyelmeztetni, hogy az ő érzékeny lelkivilága hogyan tud sérülni a lelkészi hivatásban – igaz, akkor még nekem sem volt tapasztalatom ez ügyben. De a mai napig is csak szeretettel és büszkeséggel tudok gondolni rá.

Bő tizenkét éve soproni lelkészként megkértek, hogy a helyi evangélikus általános iskolában vegyem át egy januárban nyugdíjba menő hitoktató óráit. Ugrás volt az ismeretlenbe. A másodikosok között volt egy lány, akit aztán gimnazistaként is tanítottam, vagyis tíz és fél éven keresztül én voltam a hittanára – eléggé ritka, hogy egy diák számára egy ember jelentse a hittanóráit. Ő döntött úgy aránylag korán, hogy hittanár akar lenni, és mivel én voltam az egyetlen minta a számára ehhez, büszkeséggel tölt el, hogy ez a minta nem volt riasztó. Nagyon jó tanár lesz, lelkiismeretes, alapos, már csak az kell, hogy ezt el is higgye magáról.

A családjukban a fiam továbbtanulásakor kerestük az utakat, és én akkor azt mondtam: „Nem szeretném, ha lelkész lennél – amúgy sem akart –, de jó pedagógiai érzéked van, a teológia nagyon érdekes tudomány, gondolkodj el a hittanári pályán, és keress mellé egy olyan szakot, amit szeretsz.” Így lett hittanár-történelem szakos egyetemista, és nagyon szereti. Annak örülök, hogy kiskamaszként látva az én vívódásaimat, nem került távol az egyháztól, a maga saját értékeit be tudja vinni az egyház életébe. Remélem, fölém fog nőni, nem csak testmagasságban.

HEGEDŰS ATTILA

*Eötvös József Evangélikus Gimnázium,
Egészségügyi Technikum
és Művészeti Szakgimnázium, Sopron*

A lányom lelkész lesz, lett! Mindenkinek a saját gyermeke a legjobb, legokosabb. Kitűnő tanuló, sportoló, zenész, nyelvész stb. Szerintem ezt senki sem vitatja. Johanna lányunk megfelelt a felsorolt talentumoknak. Lelkészgyermekként ezeket nem magának tartotta meg, hanem kama- toztatta a gyülekezetben végzett szolgál-

lataival. Ifjúsági munka, kézműveskedés, táboroztatás, kántori szolgálat, sőt jeleskedett a templomban és a templom körüli takarításban való segédkezés széles palettáján is. Nem neveltem lelkésznek. Végzős gimnazista pályaválasztóként több szak került terítékre. Egyik sem volt számára vonzó. Válaszd a közgázt, ügyvédi pályát – tanácsoltuk. Ma mindenki az akar lenni – utasította el. Mélyen gondolkodott a pszichológián, germanisztikán. Bizonytalan volt. Tanácsalanságát látva megkérdőjeleztük a feleségemmel, mégis mit szeretne... Erre az egyszerű kérdésre elkezdte hosszasan sorolni, mi mindent szeretne csinálni. Feleségemmel együtt szinte egyszerre mondtuk a megoldást: legyél lelkész! Attól a pillanattól semmilyen más szak nem érdekelt, megtalálta őt a Lélek. Megdöbbenett Johanna határozott kijelentése. Büszke voltam, és egyben szégyent is éreztem.

Aki ismer engem, nem lepődik meg, hogy sok mindent viccelődéssel kompenzállok. Most is így tettem. A lányom elha-

tározása felől érdeklődőknek azt mondtam, hogy a döntése mögött két dolog lehetséges: vagy azért szeretne lelkész lenni, mert rendbe akarja hozni, amit én elrontottam, vagy pedig olyan jó voltam, hogy követni szeretné a példámat. A viccet félretéve, azt írtam, hogy szégyent is éreztem Johanna kijelentésének pillana-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

tában. Azért érezhettem, mert eszembe sem jutott, hogy elsőszülött gyermekeimet az Úr szolgálatába állítsam. Isten döntött. Helyettem, helyettünk. Ismét.

Félelem volt-e bennünk, szülőnkben? Bennem nem. Feleségem ellenben, ismerve női lelkészeket, átlátta a női lelkészek szolgálatának kihívásait. A pozitív női lelkési példák tompították az anyai félelmeket, de azok a kihelyezés időszakának beköszöntésével ismét felerősödtek. Hogy a bakonyi tájak megtépzott gyülekezetei mennyire fogják befogadni a fiatal lelkésznot, azt később fogjuk megtudni. Bizodalmunk, hogy olyan társat kapott Istentől, aki szolgálatában segítőtje és támogatója lesz.

Lebeszélni soha nem akartam. A lelkési pálya nehézségeit a család életében mindig alázattal és Istenre való hagyatkozással kezeltem. Kritikáimat és értetlenségemet soha nem titkoltam, ma sem teszek másként. Viszont az egyházi felsőbbiséget mindig az Isten választottainak tartottam, akiket tisztelni kell. Le-

gyenek ők Bélák, Péterek, Tamások vagy Jánosok. Isten választott emberei ők.

Sajnos egyre magasabb a lelkési pályát elhagyók száma. Természetesen ezt sokan, nálam képzetebbek vizsgálják. Hosszú tanulmányi időszak? Ennyi idő alatt szakorvossá is lehet válni. Sok szolgálat? Alacsony jövedelem? Sok kérdés és

sok válasz. Mit szólnék az esetleges pályaelhagyás bejelentéséhez? Elfogadnám. Tudom, hogy aki erre tette fel az életét, és mégis leteszi a lelkési szolgálatot, az jól átgondolta.

Evangélikus lelkésznek lenni szerintem a legcsodálatosabb dolog a világon. Nőként evangélikus lelkésznek lenni és a pályán megmaradni: a hit igazi bizonyítéka.

JAKAB BÉLA

Óbudai Evangélikus Egyházközség

Sokféle szakemberre van szüksége az egyháznak. Különös, izgalommal teli érzés elindítani valakit a szolgálatban. Nem tudom, nem félreérthető-e a hasonlat, de kicsit úgy élem át az „elhatároztam, hogy lelkész leszek” mondat elhangzásának pillanatát, mintha valaki szerelmet vallott volna. Átfut rajtam a remegés, összeszorul a gyomrom, és legszívesebben ugrnék egy nagyot! Sosem úgy élem ezt át, hogy „na ugye, csak sikerült rávenni”, vagy „mégsem volt hiábavaló a példaadás”.

Mindig arra gondolok, hogy mindazok ellenére, amit elkövettem – hibáztam, rossz döntéseket hoztam –, van valaki, aki meghallja és komolyan veszi Isten hívását.

Előző szolgálati helyemről többen is elindultak a lelkési szolgálat felé. Ahányan, annyiféleképpen járták végig ezt az utat. Volt, aki csendes tudósként tanulta végig teológuséveit, s lelkészként is ott volt az evangélikus oktatási rendszerben. Akadt, aki kezdettől fogva bármilyen feladatra felkérhető volt. Sokat segített nekem a gyülekezet eseményeinek előkészítésében és lebonyolításában. Van, aki még csak keresi a helyét, de – hiszem – jó úton halad. Volt, akit évekig készítettem fel a teológiai felvételig. Végül más utat választott. Ennek ellenére hiszem, nem volt hiábavaló a sok találkozás, az egymás előtti megnyílás bensőséges légköre. Jelenlegi gyülekezetembe kerülve végigkísértem egy teológus felkészülését. Nem az „én nevelésem”, de sokat beszélgettünk, és azóta is folyamatosan tartjuk a kapcsolatot. Úgy érzem, szükségünk is van egymás lelki támogatására.

Négy gyermekem közül kettő már felnőtt. Nagyfiám optikusként nagy szolgálatot tesz az emberek jó közérzetéért, biztonságos életéért. Lányom hamarosan megkapja dietetikusi diplomáját. Az emberek egészsége iránti elkötelezettsége mindig lenyűgöz engem. Büszke vagyok rájuk. Két kiskorú fiamról még nem lehet tudni, milyen pályát választanak. Bármelyiküket el tudnám képzelni ezen a pályán. De ha egyikükből sem lesz lelkész, akkor is büszke leszek rájuk, mert minden bizonyosan olyan szakma irányába indulnak majd el, amelyben a legtöbbet tudják adni a személyiségükből.

Bevallom, éreztem már kudarcot, amikor valaki félbehagyta a tanulmányait, de hamarosan elszégyelltem magam. Miért gondolom én, hogy rossz döntés volt visszalépni? Talán éppen azzal követte volna el a legnagyobb hibát, ha erőltette volna a lelkési szerepet, miközben más területen tudott volna kiteljesedni. S úgy gondolom, az egyháznak nemcsak lelkészekre, hitoktatókra van szüksége, hanem értelmes ügyvédekre, jó tanárookra, becsületes szakemberekre, akik mindennapi munkájukkal tudnak vallást tenni hitükről.

VETŐ ISTVÁN

Cinkotai Evangélikus Egyházközség

■ Összeállította: KÉZDI BEÁTA – VITÁLIS JUDIT

Galaták két tűz között

Népszerű teológia rovatunk mostani írásának témájául az augusztus 23–25. között a Galaták és a Galata-levél címmel Szegeden megtartott 32. nemzetközi biblikus konferencia szolgál.

A nyár végi szegedi biblikus konferencián a Galata-levél került terítékre. Az előadásokat hallgatva – részben már a tanév és a gyülekezeti munkaév kezdetére készülve – egy mondat különös hangsúlyt kapott bennem: „Egymás terhére hordozzátok...” (Gal 6,2) Egy békés, esti, Tisza-parti séta során felrémlették előttem azok a bajkeverők, akik a frissen megalakult keresztény közösségeket zaklatták téves tanításukkal Galáciában, Kis-Ázsiának a gallok (kelták) által lakott középső területén, ahova az úgynevezett galaták az i. e. 3. században Makedónián és Görögországon át jutottak el Nyugat-Európából. Élték volna ők a maguk keresztény életét, ám köztük szivárogtak olyan hitestvérek, akik hiányosnak tartották a helyi vallási életet, és azt hirdették, hogy a pogányságból kereszténységre térteknek a zsidó szokásokat kell követniük. Mások – talán gnosztikusok, vagyis filozofikus és mitikus gondolkodásra hajlamos hívek – az erkölcsi szabadosságot képviselték és terjesztették a gyülekezetekben. Akár az egyik, akár a másik csoportról legyen szó, mindenképpen a maguk hitbeli ízlése szerint akarták kiegészíteni a Pál apostol által a galatáknak hirdetett evangéliumot.

Pál csípősen hivatkozik rájuk, minden bizonnyal kijózanítani szándékozva és éberségre intve a két tűz közé került galatákat: „...egyesek megzavartak titeket, és el akarják fordítani Krisztus evangéliumát. De ha még [...] egy mennyből való angyal hirdetne is nektek evangéliumot azon kívül, amelyet mi hirdettünk [...], amelyet elfogadtatok, átkozott legyen!” (Gal 1,7–9) „Ha törvény által akartok megigazulni, elszakadtatok Krisztustól, a kegyelemből pedig kiestetek. [...] Mert Krisztus Jézusban nem számít sem a körülméletlenség, sem a körülméletlenség, csak a szeretet által munkálkodó hit.” (Gal 5,4.6)

FELELŐSSÉG EGYMÁSÉRT

A Galata-levél azért született, hogy szerzője világos teológiai érveléssel leszerelje a galáciai gyülekezeteket mótelyező tévhitvitákat, és a tiszta evangéliumhoz

térítse az eltévelyedőket. Miért kellene, hogy bárki is engedjen az egyházba befurakodott áltestvéreknek? Főképpen akkor, ha azok nem az evangélium igazságának megfelelő egyenes úton járnak, amint azt Pál durván Kéfás orra alá dörögölte: „Ha te zsidó létedre pogány módra és nem zsidó módra élsz, hogyan kényszer-

rítheted a pogányokat, hogy zsidó szokás szerint éljenek?” (Gal 2,14)

A levélíró apostol természetesen hosszabb indoklással és útmutatással is szolgál. A korabeli írásos közlési formáknak megfelelően nagyobb szónoki egységekbe foglalja mondanivalóját (például Gal 5,1–6,10), a levél végére hagyva a gyakorlati tanácsokat (például Gal 6,1–10). Akkoriban a munkás mindennapokat érintő és nem költői kérdése volt a keresztényeknek az, hogyan élhetnének

REMBRANDT HARMENSZOON VAN RIJN: PÁL APOSTOL (1633 KÖRÜL)

a Léleknek megfelelően (Gal 5,25). Ha valakit valamilyen bűnben – vélhetően valamely jogsértésben – tetten értek, az esetleges következményeken túl a Lélek által élők feladata volt, hogy szelíden helyreigazítsák őt. Pál apostol szerint a kísértés nem kivételez és nem válogat (Gal 6,1). Miután pedig a terhek alól senki sem menekülhet, a felelős keresztény magatartás sem merülhet ki az egyedül önmagunkra összpontosításban.

A másik embert megillető figyelemre Pál az egymás terhének elvállalására és átvételére vonatkozó tartalmas, szóképértékű mondással emlékeztet (Gal 6,2).

Az életben azonban nemcsak a saját terheink nyomaszthatnak minket, de terrorsé lehet számunkra a másik ember is. Családunkban, munkahelyünkön, gyülekezetünkben, lakóhelyünkön sem menekülhetünk el egymás elől. Nem véletlen hát, hogy az apostol által a teher hordozására vonatkozó görög nyelvi forma így is fordítható: viseljétek el egymást még akkor is, ha számotokra a másik ember tehernek bizonyul! Ez utóbbi fogalom pedig nem kizárólag tárgyi értelemben vehető súlyt vagy rakományt feltételez, de erkölcsi akadályt, morális nehézséget is jelenthet. Egymás elviselése gyakorlati következményekkel járó kihívás ugyan, végeredményben azonban erkölcsi kérdés, és mint olyan jellemünk és hitünk próbája.

Az önzetlen törődés minőségi jelene a közösségi kapcsolatokban alkalmasra teszi a keresztény embert arra, hogy Krisztus törvényét betöltse (Gal 6,2), más szóval arra, hogy kövesse a szeretet parancsát: „Mert az egész törvény ebben az egy igében teljesezik be: »Szeresd felebarátodat, mint magadat.« Ha pedig egymást marjátok és faljátok, vigyázzatok, el ne emésszétek egymást!” (Gal 5,14–15)

A Lélek gyümölcseibe belekóstolva a keményfejű tévtanítók alighanem mehökkentek azon, hogy az isteni szeretet hamisítatlan evangéliuma nem ismer sem vallási, sem pedig törvényi határokat. A szeretet, az öröm, a békesség, a türelem, a szívesség, a jóság, a hűség, a szelídség és az önmegtartóztatás ellen egészen egyszerűen nincs törvény! (Gal 5,22–23)

KI MINT VET, ÚGY ARAT

A Krisztust követők egymás iránti gyakorlati és erkölcsi elköteleződésének igénye tehát egyértelmű. A másik emberért vállalt felelősség azonban a felelősséget

vállalót önmagával szemben is kötelezi. A szeretetből fakadó szolgálat nem válhat a szolgálattelévő gyilkosává! Ha valakit a kereszténysége elégedetlenségre ösztönöz, és vállaltan vagy elpalástoltan úgy ingerli őt a környezete, hogy szinte szenved a szolgálattól, meglehet, csak hétköznapi módon irigy és becsvágyó (Gal 5,26). Ismét Pál apostol mardosóan

áttekinteni, hogyan érvel Pál a Római levélben: „A bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban...” (Róm 6,23) „Mert ha test szerint éltek, meg kell halnotok, de ha a Lélek által megölititek a test cselekedeteit, élni fogtok. Akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai.” (Róm 8,13–14) A Léleknek való vetés ugyanakkor a Lélek gyümölcseit fogja

A Galata-levél azért született, hogy szerzője világos teológiai érveléssel leszerelje a galáciai gyülekezeteket mértelyező tévtanítókat, és a tiszta evangéliumhoz térítse az eltévelyedőket.

szókimondó hangvételét idézve, ha az ilyen ember azt gondolja magáról, hogy ő valami, jóllehet semmi, önmagát csapja be (Gal 6,3; vö. 2Kor 12,11).

A keresztényeket nem az egyéb-iránt megmérhetetlen hitük, hanem – jó esetben – a hitükből fakadó cselekedeteik minősítik. Ezért ki-ki csakis a maga tetteivel hivatkozhat; a másik ember életének és ténykedésének kiértékelése Istenre tartozik. Pál a korábbiakban bevált szóképpel ezt úgy rögzíti, hogy mindenki a maga terhét hordozza (Gal 6,5). Majd ugyanazzal a szónoki lendülettel egy ismert, az ókori héber-arámi és görög nyelvű írásokban is honos közmondással folytatja: „...amit vet az ember, azt fogja aratni is...” (Gal 6,7) Ez a fordulat mint *sententia sacra*, vagyis mint retorikai jelmondat a már említett széles apostoli okfejtésben (Gal 5,1–6,10) nyeri el mélyreható értelmét. Amennyiben egyesek a maguk testének vetnek, a test cselekedeteit követik, ők nem öröklük Isten országát (Gal 6,8; 5,19–21).

A testből aratott pusztulás (Gal 6,8) ijesztő képének tudatosításához érdemes

megteremni (Gal 5,22–23), más szóval az ilyen ember „a Lélekből fog aratni örök életet” (Gal 6,8).

BÉKESSÉGBEN MINDENKIVEL

William Robb Baird észak-amerikai teológus (1924–2018) véleménye szerint az egymás terhének hordozására indító apostoli szó végül is arra biztatja a hívet, hogy soha ne fáradjanak bele a jó cselekvésébe. Ez a felhívás ugyanakkor nem maradhat a „szabadság, egyenlőség, testvériség” jegyében fogant világjobbító idealizmus foglya vagy tetszetős szociális szólam, mert eszkatologikus, az isteni igazságtételt feltételező távlata van. Noha elsősorban az egyház tagjaira vonatkozik, a Pál apostol által megrajzolt kör túlmutat a gyülekezetek határán: „Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljétek minden emberrel békességben.” (Róm 12,18)

■ BÁCSKAI KÁROLY

A szerző evangélikus lelkész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Újszövetségi Teológia Tanszékének egyetemi docense

Miért iszik az egész ország?

Az alkoholizmus és a keresztény emberek felelőssége

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ORKHAN FARMANLI / UNSPLASH.COM

Az alkohol felerősíti az érzéseidet: ha szomorúságodban iszol, csak még szomorúbb leszel, ha örömben, akkor még jobb kedved lesz – jutott eszembe a népi bölcsesség, amikor beültem a Még egy kört mindenkinek című dán filmre, amelyben a szereplők hol bánatukban, hol örömben isznak, és az alkotók finom árnyalatokkal mutatják be az érem mindkét oldalát: az alkoholizmus tragédiáját és az életöröm ünnepeit.

„Nem érdekel, hogy iszol a barátaiddal, nem ez a lényeg. Az egész ország iszik, mint az őrült. Tudod, Martin, az az igazi problémánk, hogy soha nem vagy igazán jelen. Láthatatlan vagy” – hangzik el a *Még egy kört mindenkinek* című dán filmdráma egyik jelenetében egy elkecseregetett feleség szájából, miután férjét, Martint részegen szedik össze a szomszéd pázsitjáról. Szíven üt ez a pár mondat, mert akár egy mai magyar feleség (vagy férj!) szájából is elhangozhatott volna. Ugyanis nemcsak Dániában, hanem Magyarországon is iszik az egész ország, mint az őrült.

SOKKOLÓ ADATOK

Az Egészségügyi Világszervezet, a WHO 2016-os jelentése szerint hazánk a huszonegyedik a világ országai közül az egy főre jutó elfogyasztott alkoholmennyiség tekintetében. Egy online felmérés

szerint pedig Magyarországon minden tizenöt évnél idősebb személyre 11,1 liter elfogyasztott tiszta szesz jut évente, az alkoholbetegek száma pedig a becslések

szerint körülbelül egymillió, vagyis elérheti a felnőtt lakosság tizenöt százalékát. Külön aláhúznám a tizenöt éves korhatárt, hiszen ez a probléma a fiatalokat legalább annyira érinti, mint a felnőtt korosztályt. A téma azért is rendkívül fontos, mert kis túlzással állítható, hogy nincs ma Magyarországon olyan család, amelyben ne lenne valamelyik rokonnak alkoholproblémája. Mindez természetesen egyházainkban, gyülekezeteinkben

is aktualitás, még akkor is, ha csak ritkán beszélünk róla, hiszen érzékeny kérdés. A sokkoló adatok azonban csak a jéghegy csúcsa, az igazi kérdés az, hogy miért iszunk.

AZ ALKOHOLIZMUS FELÉ VEZETŐ ÚT

Az említett, Thomas Vinterberg által rendezett film is a miértre keresi a választ, amelyről előre sejthető, hogy nem fekete-fehér. Martin (Mads Mikkelsen), Nikolaj (Magnus Millang), Peter (Lars Ranthe) és Tommy (Thomas Bo Larsen) középkorú középiskolai tanárok, akik bár különböző élethelyzetekben vannak, mind a négyen megfáradtak, elvesztették lelkesedésüket a munkájukban, illetve a családi életükben, és főként viszszaírják azt az életörömet, amelyet fiatalkorukban éltek meg.

Egy baráti vacsora után elhatározzák, hogy tesztelik Finn Skårderud norvég pszichiáter elméletét, miszerint az ember félelmeinek alkoholdeficittel a vérben születik, ezért mindig egy kicsit spicces állapotban kell lennünk ahhoz, hogy lazán és örömtelien álljunk az élet kihívásaihoz. Először mindez remekül működik, feloldódnak a gátlásaik, javul a kedélyállapotuk, újra örömet lelik a munkájukban. Úgy tűnik, megkapták azt a megkönnyebbülést, amelyre vágytak. Jegyzetelik a tapasztalataikat, és közben egyre emelik az alkoholadagjukat. Ekkor még azt gondolják, hogy kontroll alatt tudják tartani a fogyasztásukat, azonban hamar kiderül, hogy a könnyed becsípéstől egyenes út vezet addig, hogy apát a szomszéd kertjéből kell összekaparni.

A film egyáltalán nem szájbarágós, nem sulykolja didaktikusan, hogy az alkohol a minden szenvedésért felelős rossz. Sőt a középiskolás diákok és tanáraik életén keresztül mutatja be, hogy minden élethelyzetben más miatt iszunk, és bizonyos alkalmakkor igenis van helye a bulizásnak. Arra mutat rá, amin a mi magyar helyzetünk kapcsán is érdemes elgondolkodnunk: hogy az ivás mögött sokszor a saját kudarcaink állnak, amelyekkel nem tudunk megbirkózni, ezért olyan megoldást keresünk, amely gyorsan elfeledteti velünk, mennyire töredékes az életünk.

A szereplők többször idéznek Kierkegaard dán evangélikus filozófustól, a film egyik kulcsmondata is tőle származik: „El kell fogadnunk a saját gyarlóságunkat ahhoz, hogy szeretni tudjuk a másik embert

és az életet.” Azonban éppen ez a legnehezebb feladat is. A főhősök drámája is ez, mindannyian másként, mégis nagyon hasonlóan vallanak kudarcot: bezárkózhatnak, nem tudnak kommunikálni a párjukkal, magányosak, kiégnek a munkájukban, szabotálják önmagukat az álmaik felé vezető úton. Az alkohol pedig rövid ideig segít, hogy ne kelljen észrevenniük a saját felelősségüket mindebben. A felelősség pedig kulcsszó a függőség esetében, ugyanis amíg nem vállalunk

amely mindenki részéről személyes és folyamatos istenkapcsolatot, illetve állandó önreflexiók munkát igényel. Egyik sem könnyű, és ez még csak a saját életünkre vonatkozik. Emellett azonban fontos, hogy Jézus Krisztus példáján keresztül gyakoroljuk azt az irgalmasságot is, amely meglátja a másik emberben is az esendőséget, és úgy segít neki, ahogy neki akkor a leginkább szüksége van rá. Ahogyan a filmben a szorongó, lámpalázás diáknak érettségiztető tanára

JELENETFOTÓK A MÉG EGY KÖRT MINDENKINEK CÍMŰ FILMBŐL

felelősséget a tetteinkért, mulasztásainkért, és másokat okolunk saját boldogtalanságunkért, addig a függőségünkkel sem vagyunk képesek szembenézni, nem tudunk a gyógyulás útjára lépni.

HOL VAN MINDEBBEN JÉZUS?

Nemcsak azért vagyunk felelősek, hogy a második, a harmadik vagy a sokadik pohár után nyúlunk, hanem azért is, hogy felnőttként viselkedünk-e, és elkezdjük-e feltárni a traumáinkat és a sebeinket, és még ha fájdalmas is, szembenézünk-e a hibáinkkal. Számomra itt merül fel a keresztény egyházak felelőssége is, amely nem azt jelenti, hogy moralizálva ujjal mutogatunk az elbukott emberre, hogy ezzel bizonygassuk saját erkölcsi felsőbbrendűségünket. És nem is a felelősség elhárítása egy legyintéssel, hogy „Jézus is ivott bort”. Ennél sokkal nagyobb a feladatunk.

Egyrészt a saját tökéletlenségünk elfogadása Jézus Krisztus segítségével,

épp egy korty szíverősítővel segít, hogy ne blokkoljon le újra a vizsga előtt, úgy nekünk sem szabad feladnunk a kreativitásunkat a segítségnyújtásban (és itt természetesen nem a filmbeli megoldásra kell mindig gondolni).

A zárójelenet, amelyben a megkönnyebbült leérettségizett diákok és a barátjukat eltemető tanárok együtt táncolnak, valójában az élet ünneplése; annak az életnek, amely töredékes, tele van szenvedéssel, fájdalommal, de örömmel és csodákkal is, és ezért jézusi: hiszen Jézus Krisztus nem dermedt, saját magányunk börtönébe bezárt életet szán nekünk, amelyben sosem vagyunk igazán jelen, és amelyre enyhítést csak valamilyen függőség adhat, hanem szabadságra hív: önmagunk, a másik ember és az élet szeretetére.

■ KOVÁCS BARBARA

Az írás augusztus 19-én jelent meg a Kötőszó evangélikus közéleti blogon.

Mi ez a vacak?

Nagy élet volt nálunk a nyáron. Játszóterre, erdőbe, vízpartra mentünk. Külön nyaralás nem fért bele, de azért rengeteg olyan emberrel sikerült összefutni, akiket szeretünk. És mivel előtte – a pandémiás helyzet miatt – hosszú ideig alig voltak személyes találkozásaink, most ez különösen is sokat jelentett nekünk.

Nem tudom, ti hogy vagytok velem, de számomra fontos a csend, az egyedüllét. Szívesen sétálok egymagam is, el tudok gyönyörködni a fákbán, a tavakban csendesen is, ám a szeretteinkkel együtt töltött idők nagyon kellene. Most alaposan kihasználtuk a lehetőséget, hogy volt időnk zenélni, beszélgetni, enni-inni, nevetni és szomorkodni vagy csak úgy egymás társaságát élvezni.

Ahogy közeledik az ősz, mindezekre ismét kevesebb idő és alkalom lesz. Sokan attól is tartanak, hogy megint vírusos időszak jöhet. Otthon ülés, távolságtartás. Van, akinek pont a szokásos sulibajrás gondolata okoz bosszúságot. Miért kell a szünidő helyett tanulás? Miért nem lehet mindig napsütés vagy éppen

kellemes meleg? Olyan ez, mint amikor az uzsonnás dobozban valami olyat talál az ember, ami nem pont a fogára való. Ahogy a gyerekeim nevezik: „Anya valamelyik egészséges sütije.” Vagy ahogy Misu nevezi: „Mi ez a vacak?”

Nos, hogy csupa csokis kekszéből és szünidőből álljon az élet, azt nem ígérhetem nektek, de egyet megtehetünk. Hálas szívvel és nyitottan fogadhatjuk azt, amit kapunk. A napsütésben sikerülhet örülni a napnak, az esőben meg az esőnek. Az egészséges sütiben megtalálhatjuk a kedvenc magvainkat, vagy észrevehetjük, hogy „jé, tényleg kevesebbet betegeskedem mostanában”. A hálas szívű ember élete örömtelibb és áldottabb.

Ma már biztos vagyok ebben, de nem volt ez mindig ilyen egyértelmű számomra. Voltak idők, amikor sokat szomorkodtam ilyen-olyan események, dolgok miatt, amelyek elmúltak, vagy éppen akkor nem álltak rendelkezésemre.

Kisbabával nem tudtunk elutazni a szülővárosomba, és rettentően hiányoztak a barátaim. Meghívni sem igazán mertem

őket, mert nagyon kicsi lakásban éltünk akkoriban. Úgy éreztem, veszteség ér, hogy nem találkozhatom a szeretteimmel. De ehelyett az a furcsa dolog történt, hogy a környékbeliek közül megismerkedtem néhány igazán kedves anyukával, akik a barátaim lettek. Sőt a gyerekeink is összebátortak. Amíg el tudtam utazni, nem nagyon maradt időm ilyesmire. Pedig milyen jó új barátságokat kötni!

Misu fiam az életének első pár évében rettegett a nagy vizektől. Töltöttünk úgy a Balaton partján egy hetet, hogy valamelyikünknek folyamatosan őriznie kellett őt a parton. Valahogy akkor ezt is nagy veszteségnek éreztem, elrontotta a jókedvemet, hogy nem pancsolhattunk, úszhattunk, mint a többiek. De az a különös, hogy más is akadt, akit valami visszatartott a víztől, és vele nagyon jókat beszélgettünk, zenéltünk. Misu pedig – bátorisan kisfiú léte – közben közel merészkedett a többi gyerekekhez, és megtanult egyedül hintáznia.

Aztán télen Misu beleesett egy kádnyí fagyos vízbe, amitől nekem ijedtem-

ben majdnem megállt a szívem. Ő viszont attól kezdve boldogan rontott neki minden elérhető víznek. A következő nyáron már amiatt bosszankodhattam, hogy enni sem akar kijönni a Balatonból. És ez azóta sem változott. Képes egész nap étlen-szomjan a vízben ugrándozi. (Talán hogy kárpótoljon azért az elvesztegetett egy hétért.)

Ugyanígy nem haszontalan az sem, ami másképpen alakul az életünkben, mint ahogy terveztük. Gyakran a komfortzónánkon kívül kapunk olyan leckét, amilyenre szükségünk van. Vagy találkozunk olyan emberekkal, akikkel ajándékok lehetünk egymás számára. Na meg az is igaz, hogy Jézus halálakor is csak azt látták a tanítványok, hogy ez most mekkora kudarc és bukás. Pedig Isten terve szerint történt minden. Jézus önként adta az életét értünk, és ezzel új életre adott lehetőséget nekünk. Azóta lehetünk Isten gyermekeivé, ha hiszünk őbenne. De akkor az még egyáltalán nem tűnt ilyen nagy nyereségnek, az biztos.

Lehet, hogy éppen olyan időszak van az életedben, amelyiknek nem nagyon örülsz? Nos, ahhoz, amit már látsz, add hozzá azt, hogy Isten, aki szeret téged, szintén látja és tudja, mi történik. Ha erre gondolsz, megnyugszik a szívem. Jó, hogy ilyen Urunk van. Ilyen hatalmas és szerető Atyánk.

Rakd sorrendbe a felhőkben lévő betűket, és illeszd be a felhővel azonos színű körök helyére a szavakat. Így megkapod az aranymondást

Van, amikor látom, mit kaptam egy másképp alakult helyzetből, és van, amikor nem. Az a jó, hogy Isten viszont látja

mindazt, ami ér engem, és ezért akkor is hálás lehetek, ha még nem értem, mire jó, ami éppen történik. ■

A lánykáim nagyon szerették a léggömböket, de ha egy kidurrant, azt alig bírták elviselni. Egy ügyes kezű ismerősöm számos trükkre megtanított. Nektek is ideírok párat, amelyeknek a segítségével jól lehet játszani.

Egy papírpohár alját vágd ki ollóval. A szakadt lufit húzd rá, és ragasztószalaggal vagy zsineggel erősítsd hozzá. Tegyd bele néhány színes, könnyű, kerek fonalgombócot vagy pingponglabdát, és máris kész a célba lövős játékod. Kipróbálhatjátok, ki tudja messzebb vagy magasabbra löni a labdát. A fellőtt golyót a pohárral megpróbálhatod elkapni is. Jó szórakozást!

A kidurrant lufi maradványát ráfeszítheted egy konzervdobozra vagy papírhengerre, és kész a dobod. Vagy fésűre tekerheted a leszakadt lufidarabot, és remek zümmögőt kapsz, amellyel elduruzolhatod a kedvenc dalaidat.

A Kötőszó blogot lutheránusok
– újságírók, lelkészek, teológusok és civilek – írják:
nem csak evangélikusoknak.

KÖTŐSZÓ
A világ lutheránus szemmel

cikkek
videók
podcastok

egyházi aktualitások
teológiai témák
kultúra
társadalmi kérdések

kotoszo.blog.hu

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félórása

KOSSUTH RÁDIO

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: Mediaklikk.hu

A budavári evangélikus szabadegyetem évadkezdő alkalmát szeptember 20-án, hétfőn 19 órai kezdettel tartjuk a Bécsi kapu téri evangélikus templomban (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.). Dr. Fabiny Tamás elnök-püspök rövid áhítatát követően Spiró György író, költő, irodalomtörténész és műfordító tart előadást *Egy történelmi regény megírásának dilemmái - Fogság* címmel. Szabad-e valaha élt emberekről olyan titkokat elárulni, amelyekről ők maguk nem tudtak? Írhat-e hívókról olyan szerző, aki maga nem hívó? Ábrázolható-e egy kis létszámú gyülekezet kétezer évvel a létezése után? Mit jelent az, hogy fikció, és mit jelent az, hogy valóság? Ezekre és más izgalmas kérdésekre is választ kapnak az esemény résztvevői. Az előadásra a belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Apróhirdetés. Matek-, angol- és német-korrepetálás. Telefon: (+36) 70/249-2024; e-mail: mmarosik@gmail.com.

MEGHÍVÓ KÖNNYŰZENEI KONCERTRE

„Énekeljete az Úrnak, áldjátok nevét,
hirdesséte szabadítását mindennap!”
(Zsolt 96,2)

Szeretettel meghívjuk a templomunk kertjében (1147 Budapest, Lócsei út 32.) október 2-án, szombaton 15 órától megrendezendő keresztény könnyűzenei missziói koncertünkre. A koncerten hat zenei formáció játszik, valamint bizonyágtételt és áhítatot tartunk. A fellépők: Tibes, PZM Égi Szólamok, Szabó Balázs, Skála, M.Is.K.A., Valami más. Részletes programunkat gyülekezetünk honlapján (Zuglo.lutheran.hu) és a közösségi oldalainkon ismertetjük. Rendezvényünket a mindenkor érvényben lévő járványügyi intézkedések betartása mellett tartjuk meg.

Zuglói evangélikus
gyülekezet
missziói munkacsoport

TRADICIONÁLIS HARANGOK ÖNTÉSE

GOMBOS MIKLÓS
ÉS FIA, FERENC

www.harangontes.hu

Cím:
2162 Órbottyán
Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Mobil:
+36 30 9489575
+36 30 7288161
Tel.: 06 28 360 170

E-mail:
gombosmi@harangontes.hu
info@harangontode.hu

Online egyháztörténelem

Interaktív módon, ritkán látható fotók és dokumentumok, személyes emlékeket felidéző filmek segítségével tekinthetünk be egyházunk múltjába. Az Evangélikus Országos Levéltár honlapján fontos ismeretekre tehetünk szert számos témakörben, a gályaraboktól kezdve az iskolaalapító Tessedik Sámuelen át a közelmúltat meghatározó Ordass Lajos vagy Káldy Zoltán koráig.

A hazai evangélikus egyháztörténelem iránt érdeklődő fiataloknak és felnőtteknek, történelem- és hittantanároknak ajánljuk az Evangélikus Országos Levéltár online levéltár-pedagógiai összeállításait. Az interaktív tartalmak és dokumen-

tumfilmek elérhetők a levéltár honlapján, a főoldalon (Eol.lutheran.hu), illetve a felső menüsorban a „Látogatóknak” fül „Levéltárpedagógia” menüpontjára kattintva.

Az összeállítások tematikailag két csoportra bonthatók. A *Tudtad, hogy kik ők?* – *Evangélikusok Magyarországon* (grafika: Csermelyi József) résztémái általánosan, bevezető jelleggel foglalkoznak a magyar evangélikus egyház szervezetének történetével, evangélikus iskolatörténettel, illetve részletesebben bemutatják a gályarabok, valamint a pesti evangélikus gyülekezet születésének történetét.

A *vörös pók hálójában* címet viselő témacsoport (grafika: Rezessy Szabolcs) az evangélikus közelmúlttal foglalkozik: a második világháború és a rendszerváltás

közötti időszakba kalauzolja el az érdeklődőt, miközben bemutat egy sorsfordító dokumentumot, több hitvalló életpályát, valamint az egyházi élet nehézségeit és néhány sikerét a Kádár-kori Magyarországon.

■ CSERMELYI JÓZSEF levéltáros

A program a Nemzeti Kulturális Alap 204113/00537-es számú pályázatának keretében valósult meg.

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Mondja el véleményét, ötleteit

Szeretnénk pontosabb képet kapni arról, hogyan látják egyházunk tagjai a Magyarországi Evangélikus Egyház országos médiakommunikációs tevékenységét, valamint mely területeket tartják e téren fejlesztendőnek vagy fejleszthetőnek. Ezért készítettünk egy kérdőívet, amely mindenki számára visszajelzési lehetőséget kínál. Kérjük, töltsé ki evangélikus médiakommunikációs kérdőívünket, amely a forms.gle/NWPmMChE44iobHt86 linken érhető el.

Kérjük, válaszával, észrevételeivel, véleményével segítse ön is a munkánkat. Minden médiakommunikációs tevékenységünk egyházunk tagjainak szól, ezért a visszajelzések különösen értékesek számunkra. A válaszok ismeretében nem csupán a napi munkánkat és a felületeinket szeretnénk fejleszteni, hanem az egyház médiakommunikációs stratégiájában is fontos szerepet szánunk nekik.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Azon kitöltők között, akik a kérdőív végén önkéntesen feltüntetik az elérhetőségeiket, ajándécsomagot sorsolunk ki a Luther Kiadó felajánlásával. A játékban való részvétel feltételei és az adatvédelmi szabályzat letöltési lehetősége:

Lutherkiado.hu/doc/FB_Nyeremenyjatek_szabalyzat_LutherKiado.pdf.

Az űrlap kitöltése név nélkül történik, és maximum tíz percet vesz igénybe. Kitöltési határidő: 2021. szeptember 30., csütörtök éjféli.

Forrás: MEE

Sokszínű hit- és vallástudomány

Európai egyetemek tanácskozásán adtak elő a teológia oktatói

Vallás és változás címmel olyan fontos kérdésekre keresték a válaszokat az európai egyetemek negyedik vallástudományi konferenciáján, mint például a stabilitás szerepe az állandó változásokkal teli világban, a transzcendensben rejlő lehetőség a változás ellensúlyozására, illetve a hagyományok és a vallási gyakorlatok az állandóságban és a változásban. Az európai vallástudományi nagygyűlést (European Assembly of Religions) augusztus 31. és szeptember 2. között Németországban, Münsterben rendezték meg.

A konferencián számos panel foglalkozott a vallás és változás kapcsolatának megvitatása mellett a vallástudomány és a valláskutatás sokszínű területének minden lehetséges témájával és problémájával. A beszélgetések során a meghívott előadók húsz-huszonöt perces előadásokat tarthattak, majd a jelenlévők és az interneten csatlakozók is hozzászólhattak.

kának a vallás mai felfogása szempontjából? A harmadik: *Hermeneutika és vallási hagyományok, szövegek és gyakorlatok*. Az értelmezés a kulcs a vallás és a változás közötti kapcsolat megértéséhez? Létezik-e sajátos hermeneutika a vallások szent szövegeinek és gyakorlatainak tekintetében? A negyedik: *A változás dinamikája*. Hogyan járulhatnak hozzá a

láspedagógia tanszék két oktatója között empirikus kutatásuk eredményeit mutatva be két szekcióban is. Az egyik panelbeszélgetés a vallásközi oktatás kihívásait és szükségszerűségének kérdéseit járta körül, s ebben érdekes színpoltként jelent meg háttérként a hazai felekezeti vallásoktatás kontextusa. A másik szekció témája *A vallási sokszínűség reprezentációi és emlékei Európában: a múlt jelenléte* volt, amelyben Kodácsy-Simon Eszter és Seresné Busi Etelka *A vallási szövegek reprezentációi a fiatalok tudatában – egy empirikus kutatás eredményei* című beszámolójukkal szereztek előadói lehetőséget. Mindkét szekcióban izgalmas és tanulságos beszélgetések folytak az európai hit- és vallásoktatás sokszínűségéről, kihívásairól, változásairól.

Az EHE Gyakorlati Intézetének részéről dr. Pángyánszky Ágnes a lelkeszi hivatásra való felkészülés új lehetőségeiről tartott előadást a Thomas Ruster dortmundi római katolikus egyetemi professzor által vezetett panelbeszélgetésben. Az ökumenikus összetételűvé vált csoportban is egyetértés volt abban, hogy a lelkeszi szolgálatra való elhívásra egyre kevesebben válaszolnak egyházainkban. A lelkeszi hivatás teológiai alapvetésében és gyakorlati megvalósulásában is arra kerestük a választ, hogy milyen irányba mutatnak a lelkeszi hivatást érintő változások, hogyan formálhatók a hagyományok egy kontextuálisabb megközelítésű gyakorlat felé, és milyen új kezdeményezések jelzik már ezeket a szükségszerű változásokat. Az EHE 2019-ben elindította a másoddiplomás teológusok képzését, az ennek lelkeszi specializációjáról szóló beszámoló és maga az evangélikus hivatásértelmezés is izgalmas témának számított a főleg római katolikus akadémikusok körében.

Annak ellenére, hogy a hazai evangélikus részvétel ebben az évben csak online valósulhatott meg, az EHE oktatóinak érdemes a következő években személyesen is részt venniük ezeken a konferenciákon, hiszen tartalmaz, a szakmai fejlődést támogató, közösségépítő és kapcsolatteremtő lehetőségben lehet részükhöz.

■ K.-S. E. – P. Á.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Négy nagy területet érintettek. Az első: *A vallás változása és átalakulása*. Hogyan integrálják a vallások a változás, reform és átalakulás fogalmát saját tanításaikba? Hogyan kapcsolódik a vallás a történelemhez és a változáshoz? Hogyan zajlik a vallási szimbólumrendszerek differenciálódása? A második: *Evolúció és vallás*. Milyen értelemben kell a vallást az emberiség evolúciójának részeként értelmeznünk? Mi következik a vallás eredetének ilyen elemzéséből? Milyen valláskritika következik ebből a felfogásból? Mi a jelentősége az ilyen kriti-

vallások a társadalmak átalakulásához, fejlődéséhez és haladásához? A vallás visszafogja vagy elősegíti az átalakulást, a fejlődést és a haladást a társadalmakban? A vallások magukban foglalhatják-e és tartalmazzák-e saját átalakulásuk és fejlődésük dinamikáját?

A konferencián részt vettek az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) oktatói is, dr. Kodácsy-Simon Eszter tanszékvezető docens és Seresné dr. Busi Etelka docens a valláspedagógiai tanszékéről, valamint dr. Pángyánszky Ágnes adjunktus a gyakorlati intézetből. A val-

Az Úr közelében

Tanévnyitó a hittudományi egyetemen

Az aratásra és a munkásokra, valamint az Úristen közelségében való létezés örömeire fókuszálva kezdték meg az Evangélikus Hittudományi Egyetem 131. tanévét szeptember 3-án a budapest-zuglói gyülekezet templomában.

A prédikáció és a rektori beszéd is kiemelte azt, amit minden jelenlévő is érzett a teológia 2021/2022-es tanévének ünnepélyes megnyitásakor: a személyes találkozások, a valóságos kézfogások ideje lehetett ez.

Az istentisztelet ígéhirdetőjeként Fabiny Tamás elnök-püspök – Mt 9,35–36 alapján – arról szólt, hogy Jézus látja az erőtlenséget, a megfáradást, az esendőséget, és a pásztorunk akar lenni. Ahhoz is ad támpontokat, hogy mi hogyan válhatunk mások pásztorává. „A hívő embernek kell, hogy fájjon a másik fájdalma, lézengése. Segítenünk kell, hogy ne éljenek se emberek, se tömegek Isten vigasztaló szava nélkül.”

Lássuk pozitívan azt, és legyünk azért hálásak Istennek, fogalmazott a püspök, hogy sok az aratnivaló. Ez arról tanúskodik, hogy előttünk is munkálkodtak testvérek, akik nehézségek idején is hirdették az Igét. A munkás azonban, tette hozzá az ígéhirdető, valóban kevés: örvendetes ugyan, hogy kétszáz beiratkozott hallgatója van az egyetemnek, de a lelkészképzést erősíteni kell, és gondoskodni kell az utánpótlásról mennyiségi és minőségi téren egyaránt.

Fabiny Tamás a prédikációját Tarfon rabbi egy mondására utalva – miszerint a nap rövid, a munka sok, a gazda valóban sürget, és a munkások restek – azzal a kívánsággal zárta, hogy az utóbbi állítás ne legyen igaz. „Kezdődjék a munka imádsággal, a Szentlélek segítségének kérésével.”

Csepregi Zoltán rektor az évnyitó beszédének alapjául a 73. zsoltár 28. versét választotta: „De nekem olyan jó Isten közelsége!” Az elmúlt három szemeszter során az egyetem közössége kénytelen volt

pasztalhatják Isten közelségét és irgalmaságát. Jézus szerint az Isten közelségét a tanítványok életközössége, asztalközössége modellezi. „Isten irgalmasságának hála – fogalmazott Csepregi Zoltán –, ebben a jelenléti oktatásban megkezdett tanévben nemcsak az egyház tagjai élhetik meg közösségben és egymásban Isten jelenlétét, hanem az egyetem oktatói, munkatársai és hallgatói is.” Teszik mindezt addig, „amíg lehet”, mert az „idők gonoszak” (Ef 5,16), és nem tudni, mit tartogatnak.

A rektori beszédben elhangzott, hogy reménység szerint az egyetem hamarosan elindul új szakja, a mentálhigiénés kap-

FOTÓ: JESZENSÁK LILLA

megtapasztalni a közelség hiányát, illetve annak alternatív módjait.

A közelség megélése nemcsak ma fontos, hanem már a bibliai időkben is az volt – mutatott rá a rektor. Az Ószövetség szerzői gyakran írnak Istennek és az ő népének dinamikus hullámzó kapcsolatáról, ennek ellenére Izrael népe igazán az Úr közelében érezte magát biztonságban.

Az Úr közelségével azonban csak Jézus volt képes igazán élni. Ezt az eredendő közelséget, együtt lélegzést örökölte az egyház, és ez az hely, ahol az emberek megta-

csolat- és közösségépítő gyakorlatorientált mesterképzése is a kis csoportok hálózatos összekapcsolódását támogatja majd.

Az évnyitó ünnepség során Szentpétery Péter professzor urat nyugdíjba vonulása alkalmából köszöntötték, és dr. Tomka János habilitációs oklevelét is átadták. Az istentisztelet zenei szolgálatát Finta Gergely, Gógl Írisz, a liturgikusénekeszeminárium tagjai, a Valami Más egyetemi zenekar, valamint a budapesti evangélikus rézfúvóegyüttes végezte.

■ J. L. – V. J.

Hallgatók, képzések az Evangélikus Hittudományi Egyetemen.

Az előző tanév elején a járványhelyzet miatt sajnos nem került sor az akkori elsőévesek egyetemi polgárrá fogadására, így idén nemcsak az első évfolyam, hanem a második is kezét foghatott a rektorral.

A 2021/2022-es tanév másodéves hallgatói a nappali tagozatos hallgatói teológus-lelkész osztatlan mesterképzésen: Aizenpreisz Oszkár, Hanula Hanga, Kovács István, Kracsméri János András, Orbán Eszter és Valásek Jázmin, valamint hittanár-nevelőtanár kétszakos tanári mesterképzésen Béres Boglárka.

A 2021/2022-es tanév elsőéves hallgatói teológus-lelkész osztatlan mesterképzésen: Harmati Bence, Farády Simon, Járja Krisztina, Papp Ildikó és Viktor Máté Mihály. A hittanár-nevelőtanár kétszakos tanári mesterképzésen tanulmányo-

kat kezd: Horváth Sándor, Jenei Johanna, Lackner Orsolya, valamint Soltész Dóra.

A doktori iskola új hallgatói: Jasper-Makay Emese, Keczkó Szilvia, Kovács Viktor, Kőszegi-Szabó József, Nagy Szabolcs Roland, Pintérmé Váray Rita, Sebők János és Thuránszky István.

Összesen ötvennyolc esti tagozatos hallgató kezd meg az idei tanévet, ebből huszonketten hittanár-nevelőtanár mesterszakon, négyen katekéta-lelképásztori munkatárs alapszakon, négyen teológia osztatlan mesterképzés lelkészi specializáción, ketten teológia osztatlan mesterképzésen, ketten részismereti képzésen, tizenketten gyakorlatvezető mentorpedagógus szakirányú továbbképzésen és szintén tizenkét fő szupervizor-diakóniai mentor szakirányú továbbképzésen.

Krisztus szeretetével, testvéri közösségben

*Új időszaki kiállítás
az Evangélikus Országos Múzeumban*

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus idejére időzítve nyílt meg szeptember 6-án – telt házas közönség előtt – az Evangélikus Országos Múzeum új időszaki kiállítása. A Szeretetnek eledele – A tápláléktól a valódi közösségig című tárlat „leleplezésekor” különleges élményben volt részük a résztvevőknek: nemcsak a tárgyak reprezentálták a nagy történelmi egyházak kultúra- és közösségteremtő erejét – nem elfedve különbözőségeinket, és rámutatva oly sok közös kincsünkre –, de személyesen is együtt voltunk jelen evangélikusok, katolikusok és reformátusok.

Immár a második tárlat nyílt meg az Evangélikus Országos Múzeum falai között a Magyarországi Evangélikus Egyház által meghirdetett úrvacsora évéhez kapcsolódóan, és jól ki is egészíti a korábbi, kortárs alkotásokat felvonultató kiállítást, amely a *Kenyér és bor színében – Az úrvacsora kortárs szemmel* címet viselte. A mostani kiállítás azonban – ha az alkotások korát nézzük – „történelmi kiállítás”, de jóval több is annál.

VILÁGI AGGODALMAKTÓL A MENNYEI SZEMLÉLŐDÉSIG

A művészettörténeti kutatás hosszú „kihagyás” után az utóbbi években fordult újra az egyházművészet funkcionális

szempontú bemutatása felé, így olyan alkotások is a közönség elé kerülnek, amelyek stílárís, művészeti minőségükkel fogva esetleg soha nem kaptak volna helyet a tárlókban. Ráadásul olyan kontextusban „mutatkoznak be” – mire használták, mi volt az eredeti funkciója, miért ezt és így ábrázolja? –, amely sokkal közelebb hozza hozzánk őket.

A kiállítás kurátorai – Harmati Bála László művészettörténész, Kertész Botond történész és Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténész – ezeket a kérdéseket megválaszolva különleges gondolati ívre fűzték fel a tárgyakat. Az e világi kézzelfoghatótól vezetnek bennünket a megfoghatatlan misztériumig, egyben az egyéntől a közösség felé, mintegy megismételve azt a vágyat, amelyet a közép-

kori és a kora újkori hívek is megfogalmazhattak: a képek, a tárgyak, a prédikált szavak segítsék őket eljutni a világi aggodalmaktól a mennyei szemlélődésig.

KÜLÖNBÖZŐSÉGEKET MEGTARTVA, EGY ASZTALNÁL

A megnyitón H. Hubert Gabriella, az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatója köszöntötte a jelenlévőket, majd Beer Miklós katolikus püspök és Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök szólt a jelenlévőkhöz. Az alkalom ünnepélyességét a frissen alakult 447 Hz kamarakórus szolgálata emelte.

Beer Miklós, a Váci Egyházmegye nyugalmazott püspöke felidézte azt a beszélgetést, amelyet Fabiny Tamással és Steinbach József dunántúli református püspökkel folytatott évekként ezelőtt a *Püspökkenyér* című televízió-műsorban. Ott Steinbach püspök úgy fogalmazott, hogy a reformátusok az úrvacsora vételekor a feltámadt Krisztussal találkoznak a bűneik bocsánatára, testvéri közösségben. Ennek a koncentrált megfogalmazásnak a mintájára a katolikus püspök azt hangsúlyozta: az úrvacsorában az Úristen ajándékozó szeretetét próbálhatjuk megérteni, amelynek segítségével egyre közelebb kerülünk a misztériumhoz.

Beer Miklós, majd pedig Fabiny Tamás is kifejezte az interkommunió, az úrvacsoraközösség iránti vágyát, amelyet – nem titkoltnak – a kiállítás is megfogalmaz. Az evangélikus elnök-püspök ezen túlmenően a kiállítás fő alkotására – egy nemrégiben a múzeum gyűjteményébe került festményre – hívta fel a figyelmet. A kiállítás címét adó mű – *Szeretetnek eledele* – is az asztalközösséget ábrázolja.

Az ismeretlen festő alkotásán – amelyet feltehetően egy, a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött metszet után készített a művész, bár a metszet jóval ügyetlenebb kivitelű – II. József jelenik meg baloldalt, a kerek asztal körül helyet foglaló négy egyház (katolikus, evangélikus, református és görögkatolikus) egyenrangúként ábrázolt vezetői mellett. Jogaránt emelve hangsúlyozza – megfestett – mondanivalóját: „Krisztus Szerzeményét akár mint tartsátok, Tsak Nékem s Istennek a Díjt megadjátok. Máté 22. rész”.

A jelenet alatt a kép magyarázataként többsoros felirat olvasható, amely kiemeli, hogy a különbözőségeket megtartva

is közösségben lehetünk egy asztalnál a szentségeket magunkhoz véve, hiszen ez – ahogyan Fabiny Tamás kiemelte – nem az erők összemérésének, a tudós vitának az asztala, hanem az étkezés, méghozzá a szakramentális étkezés asztala.

AZ ÚRVACSORA MINT A LELKI ÉHSÉG CSILLAPÍTÓJA

A kiállítás négy tematikus egységből áll, így a táplálék, az áldozatvállalás, a megtisztulás és a közösség témaköreit járhatjuk körbe, számos bibliai, teológiai és egyháztörténeti vonatkozást megismerve (például Luther asztali beszélgetéseit is felidézve). Az anyag számos ikonográfiai különlegességet is felvillant evangélikus, református, katolikus, zsidó és görögkatolikus tárgyakon, ábrázolásokon keresztül. A metszetek, festmények, oltárképek mellett nemcsak kely-

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

hek, paténák és ostyatartók láthatók, de például egy különleges, bárány alakú süteményforma is. A nagyművészeti alko-

tások mellett semmivel sem tűnnek értektelenebbnek vagy érdektelenebbnek a kisművészeti produktumok, sőt mind hozzáadnak a kiállítás teljességéhez.

Az ábrázolások tekintetében nem csak az úrvacsora megjelenítésének számos variációját láthatjuk (nehéz volna kiemelni egyetlen kompozíciót, de a Tahitótfaluból való oltárterítőt nem érdemes elmulasztani), elének kerül Ábrahám és a három angyal története, Izsák fel nem áldozása, a kenyérszaporítás, Krisztus üdvöt hozó vére, az emmausi vacsora is – mind-mind az úrvacsora misztériuma felé vezetve bennünket.

A tárlat több síkon is körbejárja a témát: a tárgyakon és a képeken kívül a kimondott szó erejét is megjeleníti. Ehhez hangzó anyagot, prédikációt is beemeltek a kiállításba, sőt énekhagyományunk is felidéződik. Vetítések, interaktív tábla is segíti a látogatót az elmélyülésben.

Végezetül visszatérve a címadó festményre: a szimbolikus jelenetet a türelmi rendelet ihlette, és az úrvacsorát mint a lelki éhség csillapítóját is ábrázolja, sőt arra hív bennünket, hogy ismerjük fel rítusaink közös vonásait – mindezt a 18. század végén! Nemcsak a múzeum egyik legfrissebb szerzeményeként volt érdemes ezt az alkotást választani a kiállítás „címeréül”, hanem a máig aktuális mondanivalója miatt is.

■ ISÓ M. EMESE

A kiállítás 2022. január 30-ig látogatható, hétfő kivételével mindennap 10 és 18 óra között. Cím: Evangélikus Országos Múzeum, 1052 Budapest, Deák tér 4.

ISMERETLEN MAGYORSZÁGI FESTŐ: SZERETETNEK ELEDELE (1782. KÖRÜL)

Összefogás határon innen és túl

A Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének találkozója

Visegrádon tartotta ez évi találkozóját a Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége szeptember 2. és 5. között. Az esemény kezdetén a hazai evangélikus és református egyházak vezetői is megtisztelték jelenlétükkel a külföldről érkezett résztvevőket.

Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) elnök-püspöke Mt 18,19–20 alapján tartott áhítatában az összefogás, az összhang fontosságáról szólt. Majd Balog Zoltánnal, a Magyarországi Református Egyház (MRE) Zsinatának lelkes elnökével együtt nyílt fórumon vettek részt, amelynek során az együttműködés további lehetőségeiről beszélgettek.

A szövetség közgyűlését Karvansky Mónika, a Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének (NYEMPGYSZ) elnöke nyitotta meg, majd a taggyülekezetek képviselői számoltak be a tavalyi, húszéves jubileumi találkozó óta eltelt időszak eseményeiről, jelenlegi helyzetükről, a járvány okozta kihívásokról és a jövőbeli terveikről.

Dr. Varga Pál, a Németországi Magyar Ajkú Protestáns Gyülekezetek Szövetségének elnöke kiemelte: a diaszpórában élő gyülekezetek fő feladata, hogy a jövőben is biztosítani tudják a rendszeres gyülekezeti alkalmakat és a magyar lelkigondozást. E szolgálat kapcsán rámutatott a Magyarországról érkező ösztöndíjasok szerepére, akikre a jövőben is számíthatnak, csakúgy, mint az anyaországi támogatásokra – tudva azt, hogy a Németországi Protestáns Egyház 2025-re fokozatosan megvonja a szövetség anyagi támogatását.

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség (Smapek) elnöke, dr. Pócze István lelkész beszámolt az elmúlt év személyi változásairól (lelkész- és főfelügyelő-váltás is történt), és kiemelte azt az ökumenikus nyitottságot, amellyel minden magyart várnak gyülekezeteikbe. A Smapek és egyben a NYEMPGYSZ korábbi elnöke, Molnár-Veress Pál nyugalmazott lelkész, aki csaknem harminc éve szerkeszti az *Új Kéve* folyóiratot, az északi magyar protestáns gyülekezetek lapját, hangsúlyozta az írott szó értékmező

szerepét és a gyülekezeti újságok fontosságát.

A nyugat-európai taggyülekezetek beszámolóit követő kerekasztal-beszélgetésen Magyarország kormánya, az MEE és az MRE képviselői reagáltak az elhangzottakra, hangsúlyozva a diaszpóra és az anyaegyházak kapcsolatának fontosságát.

Az MEE részéről Cselovszkyné dr. Tarr Klára külügyi osztályvezető kiemelte azokat az értékeket, köztük az elköteleződést és a megmaradáson túl a növekedés reménységét is, amelyekre egyházunk külügyi szolgálata épül. Beszámolójában felvázolta a külföldi munkaág főbb területeit, többek között az ifjúsági munkát, a digitalizációt, a képzéseket és minden területre nézve a megfelelő információáramlás, egyeztetés, egyfajta hálózatosság kialakítását és megtartását az anyaországi és a külföldi gyülekezetek között.

A közgyűlés folytatásaként szombaton az MEE és az MRE külföldi munkáinak képviselői számoltak be munkájukról és egyházaiknak a diaszpórát érintő jövőbeli terveiről.

Tölgyesi Ágnes, az MEE diaszpóra-referense hangsúlyozta, hogy tevékenységük magában foglalja nemcsak a diaszpórában, hanem a trianoni döntés következtében elszakított területeken élő magyar gyülekezetekkel való együttműködést is. Ezután röviden ismertette azt a missziói munkát, amelynek célja a felvidéki magyar evangélikusság megsegítése, megerősítése. Beszámolójában azt a digitalizációs programot is ismertette, amelynek keretében svédországi gyülekezeti iratanyagok feldolgozására kerül sor.

A szombati előadások sorát Karvansky Mónika beszámolója zárta, amelynek kiindulópontjával a *Zsidókhöz írt levél* 10,39-es szakaszát választotta: „De mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk.” Az elnök áttekintette az elmúlt év eseményeit és az anyaországi egyházakkal való együttműködést. A jövőre nézve fontos célként jelölte meg a szövetség taggyülekezeteinek felmérését, valamint egy, a szövetség és a gyülekezetek történetét bemutató kiadvány elkészítését.

A találkozó utolsó napja a kiértékelés és a zárónyilatkozat elfogadása után úrvacsorás istentisztelettel zárult, amelynek a dömösi református templom adott otthont.

MEE Ökumenikus és Külügyi Osztálya

Miért pont Finnország?

Gondolatok Tapio Luoma finn érsek érkezésére készülve

1965, 1980, 1987, 2001, 2017... Lehetne akár egy matematikai sorozat is, de a számok más logikát tükröznek: a Finnországi Evangélikus Egyház korábbi érsekei ezekben az években látogattak Magyarországra. 1965 óta tehát hagyománynak mondható, hogy hivatali ideje alatt minden finn érsek – azaz északi nyelvokronaink evangélikus egyházának legfőbb vezetője – eltöltött néhány napot hazánkban a Magyarországi Evangélikus Egyház vendégeként.

Éppen ezért indultak meg az egyeztetések már 2019-ben, egy évvel Tapio Luoma beiktatása után arról, hogy mikor kerülhetne sor a következő érseki szintű hivatalos látogatásra. A 2020-ra tervezett, majd a világjárvány miatt halasztásra kényszerült programot végül az idén szeptember 14-e és 17-e közötti időpontra tették.

Tapio Luoma érsek számára nem teljesen ismeretlen Magyarország, hiszen espooi püspökké, majd érsekké választását gyülekezetben eltöltött hosszú idő előzte meg, és seinäjoki igazgatói lelkészi minőségében járt Sopronban is, a gyülekezet magyar testvérgyülekezeténél.

A Seinäjoki és Sopron közötti több évtizedes együttműködés csak egy az 1980-as évek óta működő magyar–finn partnerkapcsolatok közül. Az elmúlt közel negyven évben ezeknek a kapcsolatoknak természetesen volt egy dinamikája: egyes gyülekezetek között meglazult, máshol szorosabbá vált a kapocs, tanúi voltunk újjáéledő együttműködéseknek, és jelenleg is örülhetünk egészen frissen létrejötteteknek. A gyülekezeti kapcsolatok helyi szintű alakulását nemcsak a személyi és generációváltások, de a Finnországi Evangélikus Egyház közelmúltjára oly jellemző gyülekezet-összevonások is befolyásolták.

Még a testvérgyülekezetek történeténél is távolabbi múltra nyúlunk vissza a két egyház közötti ösztöndíjascserére. 1927-től a második világháborúig töretlen volt a Finnországba érkező magyar és a Magyarországra érkező finn ösztöndíjasok sora. Ennek a generációnak az ösztöndíjasai – akik szinte kivétel nélkül elsajátították a nyelvet is – nemcsak a kapcsolattartásnak váltak motorjaivá évtizedekig, de a két háború közötti magyar ébredési mozgalmakban is fontos szerepet játszottak a

finnországi kegyesség közvetítése által. A világháború után körülbelül húszévnyi kényszerű szünet állt be az ösztöndíjasok kiküldésében, ám épp az első hivatalos érseki úthoz, Martti Simojoki 1965-ös látogatásához köthető az a megállapodás, amely aztán időről időre megújulva napjainkig lehetőséget biztosít egy-egy finn és

és megtapasztalhattuk a finn egyház sokszínűségét is. Mert ez a hajdan népegyházként szocializálódott, ám most az egyre csökkenő taglétszámhoz alkalmazkodni próbáló közösség sokkal változatosabb annál, mint hogy egyszerűen be lehetne sorolni egy címke alá. Számtalan ébredési mozgalom formálta a különböző

KEPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

magyar teológiai hallgatónak tapasztalatok szerzésére egymás országaiban.

Bár a két egyház között országos szinten nincs hivatalos testvérkapcsolati szerződés, ám egyházkerületi szinten van. 2014 óta a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület és a Mikkei Egyházkerület folytat számos munkaterületre kiterjedő, a klaszikus gyülekezeti látogatásokon túlmutató együttműködést.

Vitán felül áll, hogy az elmúlt száz év találkozásai mindkét egyház életét gazdagították és színesítették. Viszonylag kevés olyan evangélikus gyülekezeti tag él ma Magyarországon, aki soha nem süttött süteményt szeretetvendégségre finn vendégeknek; aki soha nem látott Finnországból kapott konfirmandusruhákban oltár elé álló fiatalokat; aki nem énekelt egyetlen Pekka Simojoki vagy Jaakko Löytty által szerzett ifjúsági éneket sem. És sokan közülünk átélhették a tavakkal és fenyvesekkel tarkított táj nyugalma, a tóparti szaunázások hangulatát, az elsőtalan kicsit túl modernnek tűnő, legtöbbször mégis otthonosan tágas templomok békéjét, a furcsán ismerős lejtésű finn nyelv különlegességét.

kegyességi irányzatokat, amelyek mind ez idáig (többnyire) az egyházon belül maradtak. Az egyházi életben náluk is ütköznek a vélemények teológiai, egyházszervezési vagy gazdasági kérdésekben, és – érthető módon – nekik sincsenek egységes válaszaik a társadalom támasztotta kihívásokra.

Tapio Luoma érsek kiegyensúlyozottan képviseli az egyháznak ezt a sokféleségét. Megválasztásakor is ezt tűzte zászlajára, és azóta is fontos számára, hogy összefogja, egy asztalhoz ültesse, párbeszédre hívja a különböző háttérű és nézetű evangélikusokat. Az érsek, valamint a vele érkező Pekka Huokuna és Kimmo Kääriäinen egyháztanácsosok, illetve Juha Meriläinen érseki tanácsadó látogatásával nekünk is alkalmunk nyílik arra, hogy a járvány miatti bezárkózottság és a közbeszédben ismételt szlogenek után ismét személyes benyomást nyerhessünk a finn egyházzal és annak jelenéről. Alapot ad erre az elmúlt száz év alatt megtett út, finn testvéreink szeretete és közösen vallott keresztény hitünk is.

■ BALICZA KLÁRA

Magyar–szlovák egyházvezetői találkozóra készülünk

Ivan Elko, a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház elnök-püspöke, Ján Hroboň és Peter Mihoč kerületi püspökök, Renáta Vinczeová felügyelő asszony, Marcela Kmetřová külügyi vezető és Viktória Lisáková lelkésznek a Magyarországi Evangélikus Egyház vendégei szeptember 20–22. között.

A 2018-ban és 2019-ben beiktatott új szlovák egyházvezetéssel többször is meghiúsult már a személyes találkozó, így külön öröm, hogy ez alkalommal valóban személyesen köszönthetik egymást a két szomszédos egyház püspökei.

A Szlovákiában élő magyar evangélikusok, valamint a Magyarországon élő szlovák ajkú evangélikusok képviselőiben Nagy Olivér, Lóczy Tibor, Gulácsiné Fabulya Hilda, Nagy Zoltán és Szpisák

Attila is csatlakoznak a tanácskozáshoz, amelynek célja, hogy a résztvevők áttekintsék a két egyház aktuális helyzetét, az

őket leginkább foglalkoztató kérdéseket, és megerősítsék a két egyház között 2012-ben kötött együttműködési szerződést. A program egy részében jelen lesz a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről Magyar Levente államtitkár is.

Az együttműködés a szlovák partnerekkel nem csupán azért fontos, mivel a magyarországihoz igen hasonló méretű és adottságú egyházzal van szó, hanem a Magyarországon élő szlovák nyelvű és a Szlovákiában élő magyar nyelvű evangélikusság életét is befolyásolja a két egyház viszonya.

Nagy szeretettel köszöntjük szlovák testvéreinket! Srdečne vítame našich slovenských bratov a sestry!

■ MEE

ORATIO OECUMENICA

Istenünk, köszönjük neked, hogy Lelked által istentiszteletre hívtál össze bennünket.

Köszönjük a hirdetett ígét, amely formálja gondolkodásunkat, utat mutat a hétköznapi döntéseinkben, erőt ad a hitben való helytálláshoz, és megnyugtat, ha aggodalmaink lennének. Köszönjük az ígét, amely bátorít, és reményt ad nekünk.

Istenünk, imádkozunk azokért is, akik nem tudtak eljönni a mai istentiszteletre. Gyógyulásért imádkozunk a betegek számára, erőért és sok türelemért imádkozunk az őket ápolók részére.

Azokra is gondolunk most, akik más ok miatt maradtak ma távol. Kérünk, hogy vezesd őket is Lelkeddal az új héten át. Kérünk, te gyűjts össze Lelked által bennünket egy hét elmúltával is. Kérünk, tartsd meg közösségünket egy hitben, egy lélekben. Te ajándékozz növekedést a gyülekezetnek, az egyháznak.

Istenünk, most együtt előrenézünk, és a te kezdedbe tesszük le ennek az új hétnek minden napját. Kérünk, viselj rólunk gondot ezen az új héten is! Kérünk, hogy áldd meg az előttünk álló hét terveit, alkalmait mind a gyülekezetben, mind otthonainkban és a munkahelyünkön is.

Mindenkiért imádkozunk most, akik számunkra fontosak itt, a közelben és a távolban is. Vezesd szereteteink akarataid szerint előre az életúton.

Istenünk, imádkozunk a népek közti békés együttélésért is. Kérünk, hogy segítsd a felelős vezetőket a békében való együtt munkálkodáshoz. Segíts minket is ahhoz, hogy békeségben éljünk otthonunkban, munkahelyünkön.

Istenünk, imádkozunk azért is, hogy figyelmesek legyünk a környezetünk növény- és állatvilága felé is; segíts ahhoz, hogy szeressük és megóvjuk az általad teremtett világot.

Végezetül kérünk, hogy szívünk csendes kéréseit hallgasd meg. Ámen.

EVANGÉLIKUS
Élet

A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
 • Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
 Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
 • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
 • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap ígéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt.
 Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
 • Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. • Digitális előfizetés negyedévre 1950 Ft, fél évre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft. Egy digitális lapszám ára: 450 Ft. • Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
 • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 17. VASÁRNAP – ÁM 4,11–5,4

Ének a halálról és az életről

Diszharmonikus valóság. Michael Jackson *Earth Song* [A Föld dala] című videóklipje a mai napig nagy hatással van rám fantasztikus dallama, megrázó és egyben fel-emelő képi világa miatt. Az első néhány másodpercben a zöld különböző árnyalataiban pompázó esőerdő apokaliptikus helyszínné változik: a világhírű énekes kivágott fák és perzselő romok közül lép elő, és innen kalauzol a világ egyes tájaira. Találkozhatunk dél-amerikai indiánokkal, akik az erdőirtás miatt váltak hajléktalanokká, részesülhetünk az előttük holtan heverő elefántokat gyászoló afrikai család fájdalmában, majd egy háború dúlta területen tehetünk körsétát a kilátástalan helyzetben lévő túlélőkkel.

Igénk előzményéből kiderül, hogy Izrael népét is sok veszteség érte: szenvedtek a szárazságtól, a kenyér- és vízhiánytól, a sáskajárástól, dögvésztől és a háborúk borzalmas következményeitől is. Szorult helyzetekben sokan belátják, hogy rajtuk már csak az Isten segíthet. Imára kulcsolják a kezüket, segítségért könyörögnek, és megígérik, hogy sokkal gyakrabban mennek majd templomba. Ámós próféta könyvéből tudjuk, hogy Izrael népe a legkritikusabb élethelyzetekben sem fordult az Úrhoz: formálisan végezte az istentiszteleteket, kiüresedett lélekkel mutatta be az előírt áldozatokat, eközben pedig élettelen bálványaitól remélt segítséget a bajban.

A harmónia helyreállítása: bűnbánat

a porban. A videóklip egyik legdrámaibb pillanata az, amikor a szereplők visszagondolnak mindarra, amit elveszítettek, és fájdalmukban térdre hullnak. Kezükbé veszik a föld porát, és némán fohászokodnak a megújulás csodájáért. Izrael nem gondolt vissza krízishelyzetében mindarra a jóra, amelyet Istennek köszönhetett. Nem hajtott térdet előtte még akkor sem, amikor az Úr olyan súlyos pusztulást hozott rá, mint Sodomára és Gomorára. Ennek a fájdalmas valóságnak láttán Ámós próféta siratóénekebe kezd, és két lehetséges jövőképet vázol fel Izrael számára: a halált és az életet. Figyelmezteti a népet, hogy ha ezután is megveti az igazságot, elnyomja a szegényeket, és elfogadja a megvesztegetést, akkor nem számíthat sem Isten, sem az emberek könyörületére. Ugyanakkor arra is felhívja a figyelmét, hogy ha bűnbánattal keresi az Urat, akkor az ő kegyelméből minőségi életet élhet.

Kiteljesedett harmónia: új élet. Az *Earth Song* utolsó képkockáiban erős szél támad, és új természetnek lehetünk szemtanúi: az orvvadászok által elpusztított elefánt talpra áll, a kidöntött fák

„

újra égig érnek, a katonák elvonulnak, az utcán heverő civil áldozat szemébe ismét élet költözik. Ha Istent keressük, ő hasonló csodákkal ajándékozhat meg a személyes életünkben. Újra összeállhat az, ami megtört, életre kelhet, amit talán már rég halottnak hittünk. Ez a szívmengető, felemelő út a porban kezdődik: Izrael népéhez hasonlóan nekünk is be kell látnunk, hogy bűneink miatt eltávolodtunk Istentől. Rá kell szánunk magunkat arra, hogy visszatérjünk hozzá, és alázattal kérjük: kezdjen újat az életünkben. Könyörögünk Szentlelkéért, és kérjük, hogy erősítse hitünket, és rajtunk keresztül is hozzon érezhető változást a szenvedő és

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: MICHEL STOCKMAN / UNSPLASH.COM

haldokló világba. Hol kereshetjük az Urat? Elsősorban a Biblia lapjain, amely megnyitja magát előttünk, ha nyitott szívvel veszszük kezünkbe. Másodszor az imádság szent erőterében, ahol testközelben érezhetjük Isten szeretetét és minden értelmet meghaladó békességét. Végül az úrvacsora közösségében érdemes keresnünk azt az Urat, aki minden bűnünkre bocsánatot szerzett a kereszten, és megnyitotta számunkra az üdvösség felé vezető utat. Neki köszönhetően félelem nélkül, élő reménységgel készülhetünk az Atyával való találkozásra.

■ KOCH SZILVIA

Imádkozzunk! *Istenem, kérlek, bocsáss meg nekem, hogy olyan sokszor megkeményítettem előtted a szívemet még a szenvedések idején is. Könyörögök, bocsásd meg minden bűnömet, Szentlelked által ajándékozz meg az újrakezdés áldott lehetőségével! Add, hogy mindenhol és mindenkor téged keresselek, és a te akaratod szerint élhessek! Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (szeptember 26.) [Isten] világosítsa meg lelki szemeket, hogy meglássátok, milyen reménységre hívott el titeket... Ef 1,18 (Zsolt 146,8; Mt 15,21–28; Róm 10,9–17[18]; Zsolt 25) Kisiskolás korom óta hordok szemüveget. Matematikaórán derült ki, hogy rosszul másoltam le a tábláról a számokat, így írásban rosszul oldottam meg az összeadásokat. Az optikus és a szemorvos segített, hogy jobban lássak. A lelki szem nem látszódik meg az emberen, hiszen nem ezzel a látással születünk. Azt csak Isten tudja „aktiválni”. Magunktól ez nem megy. A Krisztusban való reménység és feltétlen bizalom az, amely nyitogatja a lelki látásunkat. Isten ajándéka a lelki szem világoossága. Mindezt a nem magától értetődő csodát csak elkérni lehet tőle.

Hétfő (szeptember 27.) Mielőtt nyomorúság ért, tévelyegtem, de most megtartom beszédedet. Zsolt 119,67 (2Kor 7,10; Zsid 11,1–7[8–10]; Zsid 8,1–13) Hányszor hallja az ember, hogy a betegség, a nyomorúság bekövetkeztével hamar összekulcsolódik a kéz imádságra! A mai íge azonban arról beszél, hogy az imádságomnak nincs vége akkor, amikor elmúlt a baj az életemből. Sőt! A nyomorúság előtti Isten nélküli időt látom tévelygésnek és a legnagyobb bajnak az életemben. Ezért nem szűnök meg engedelmessé válni és imádkozni. A nyomorúság előtt teher volt az ima, ma már lélegzetvétellel vált. Adja meg az Úr, hogy a zsolttáros megtapasztalása a miénk is lehessen.

Kedd (szeptember 28.) Isten így szólt: Arcod verejtékével egyed a kenyeret, míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél! Bizony por vagy, és vissza fogsz tért a porba! 1Móz 3,19 (2Tim 1,10; Jak 1,1–6[7–11]12–13; Zsid 9,1–15) A következetlen nevelést és annak „eredményeit” látjuk egyre inkább a mai világunkban. Amikor mindent szabad... Sőt! Az lesz, amit a gyermek akar. „Megadok neki mindent, ha addig élek is.” Isten országa azonban nem következmények nélküli. Valakinek meg kell fizetnie a bűneimért. Jézus által van bizonyosságunk arra, hogy a porrá vált testünk új teremtés lesz nála. Nem nevelhetjük Krisztus nélküli életre a következő nemzedéket!

Szerda (szeptember 29.) Az angyal ezt mondta neki: Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél! Lk 1,30 (Ézs 61,1b–2; Lk 10,17–20; Zsid 9,16–28) Mária nem tett semmit azért, hogy Krisztus anyja legyen. Kegyelem volt ez számára. A kegyelmet nem lehet kiérdemelni, megrendelni interneten vagy ellopni mástól. Isten ajándéka, ha megláthatod a szolgálatod lehetőségeit a mai napon. Tedd a jót, amíg kapsz rá erőt és bölcsességet!

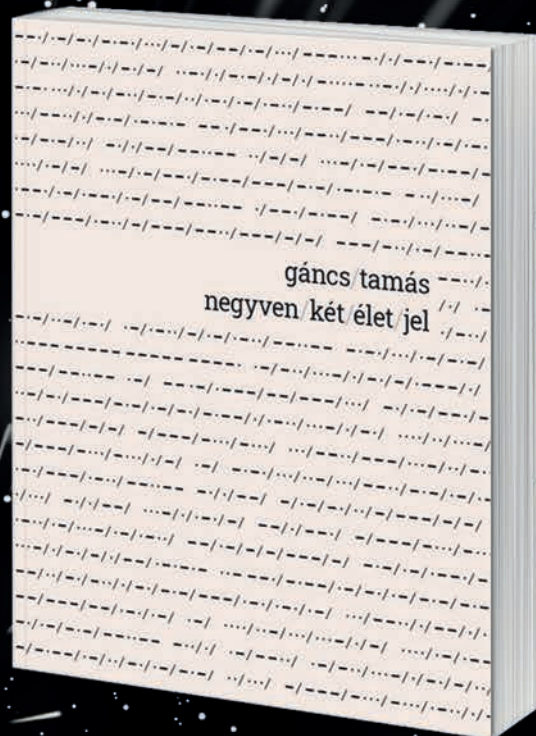
Csütörtök (szeptember 30.) Ha a bűnöket számontartod, Uram, Uram, ki marad meg akkor? Zsolt 130,3 (2Kor 5,19; 1Móz 16,6b–14; Zsid 10,1–18) Temetésekkor gyakran hangzik fel ez az ígeszakasz. Az íge felemeli az ember gyászoló tekintetét, és az Úrra figyelésre hívja. Igazat kell adni a zsolttárosnak abban, hogy nincs mentségünk a bűneinkre. Hála Istennek, folytatódnak ezek a sorok ekképpen: „De nálad van a bocsánat, ezért félnek téged.” A bűneinket megbocsátó Isten nélkül csupán a szomorúság maradna osztályrészünk, és gyászunkban nem lenne vigasztalásunk. De Krisztus által van, benne minden testvérünk megtalálhatja – akár saját bűnei miatti szomorúságára is – a gyógyírt.

Péntek (október 1.) Visszahozom őket észak földjéről, összegyűjtöm a föld pereméről. Lesz közöttük vak és sánta, terhes és szülő asszony egyaránt: nagy gyülekezetként térnek ide vissza. Jer 31,8 (Lk 14,16–17; 2Móz 23,20–25[26–27]; Zsid 10,19–31) Manapság ki hinné, hogy a nagy közösségekben helyük van a gyengéknek és az elesetteknek is? Az erősekre van szükség, tartja a korszellem szerinti gondolkodás. A többiekre külön figyelni kell, ők csak hátráltatnak, és nem lehet velük igazán előrelépni és teljesíteni a magunktól elvárt „fejlődést”. Az Úr azonban helyet ad a sántának, akit valakinek támogatnia kell; helyet ad a mindenórás anyukának, akit nem lehet magára hagyni; helyet ad a fogyatékkal élőnek is, aki speciális segítségre szorul. Igen! Velük együtt lesz nagy Isten népe. Istennek az a nagy munkája, hogy úgy tesz bennünket testvérekké, hogy közben megláthassuk a gyengét, az elesettet, a szülő asszonyt is. Drága Olvasó! Neked ki a (kis) testvéred a gyülekezetben?

Szombat (október 2.) Az örvendező szív megszépíti az arcot, a bánatos szív pedig összetöri a lelket. Péld 15,13 (Filem 7; Mt 18,10–14; Zsid 10,32–39) A minap egy kórházban gyógyulató gyülekezeti tagunk egy szép ígét szeretett volna írni arra a köszönőlevélre, melyet az őt (is) gondozó nővérnek adta át. Elmondta, hogy a nővér mindig mosollyal az arcán jött be a kórterembe, és a vidámsága átragadt rá és a többi beteg társára is. „A szeme is mosolygott.” Az Úr a fenti ígét küldte nekem, és én továbbküldtem. Gyógyítani úgy is lehet, hogy a lelkünk vidámságát nem rejtjük véka alá. Isten adománya, hogy egy nővér nem unottan, szomorúan végzi a szolgálatát, hanem a belső békessége, Istentől kapott szeretete megáldja a körülötte lévők életét. A „megszépült arc” tehát a szolgálat örömeiből, Isten békességéből és szeretetéből fakad. Ez a szépség nem múlik el.

MEGJELENT!

gáncs/tamás negyven/két/élet/jel

ÍRÁSOK AZ EVANGÉLIKUS ÉLET ÉLŐ VÍZ ROVATÁBÓL

„Gáncs Tamás a Biblia örök érvényű szövegeit hozza közelebb az olvasóhoz montázszerűen megalkotott, többször személyes illusztrációkkal dolgozó írásaiban, keresve az élet értelmét, s bemutatva, hogy a több ezer éves igeversek ma is érvényesek, ha megtaláljuk hozzájuk a megfelelő (sor)vezetőt.”

Kézdi Beáta, az Evangélikus Élet főszerkesztője

MINDEN PÉLDÁNYHOZ AJÁNDÉK: 20 DARAB – POSTÁN KÉPESLAPKÉNT FELADHATÓ – FELNŐTTSZÍNEZŐ

Lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8:30–17 óra között.

kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!

Budapest, Deák téri evangélikus templom
2021. október 9., szombat, 10–13 óra

9.40: Közös éneklés – *Kiskőrösi Gospel Sasok*

10.00: Köszöntés, ima – *Szemerei János püspök*
Igehirdetés – „Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!”
(Lk 6,36) – *Lupták György*

11.00: Tanúságtétel – *Mit tett velem az Isten?*
– *Hulej Enikő, Bakondi Gábor*

12.00: Igehirdetés – „A Lélek szerint éljetekek...” (Gal 5,16–25) – *Deák László*

A koronavírus-járvány miatt a korábbi találkozóknál rövidebb programot állítottunk össze. Regisztrálni nem szükséges, de kérjük a testvéreket, hogy az októberben aktuális rendelkezéseknek megfelelően érkezzenek a templomba.

Az evangelizációt az interneten élőben is közvetítjük.

